

EVA: 2023-2030-0015

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU KAZENSKIH SANKCIJ

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Trenutni izobraževalni programi v Sloveniji ne zagotavljajo potrebnih znanj, veščin in kompetenc za učinkovito delo v zaporskem sistemu, zaradi česar je potrebno zaposlene vključevati v dodatna usposabljanja in izobraževanja, kjer pridobijo specifična znanja in veščine. To se še posebej izraža pri pravosodnih policistih, saj obstoječi študijski programi v Sloveniji ne nudijo potrebnih kompetenc za opravljanje poklica. Ne nazadnje zaposleni v zaporih velik del svojega življenja preživljajo v istih zaprtih institucijah in podobnih razmerah kot zaprte osebe. Pereč problem, ki se zaznava med zaposlenimi je poklicna izgorelost, ki pa nedvoumno izhaja tudi iz pomanjkanja znanj, spretnosti in veščin za soočanje z vsakodnevnimi stresnimi situacijami pri delu z zaprtimi osebami. Da bodo zaposleni, ki se dnevno pri svojem delu srečujejo z nepredvidljivimi, stresnimi situacijami, zmožni pri delu z zaprtimi osebami ohraniti integriteto in spoštovati človekove pravice ter hkrati skrbeti za reintegracijo, varnost in zdravje zaprtih oseb, je potrebno zagotoviti ustrene možnosti za izobraževanje in usposabljanje.

V resoluciji o Nacionalnem programu na področju drog za obdobje 2023–2030 je eden od glavnih ciljev zmanjševanje in omejitev tveganja in škode, ki jo za posameznika, družino in družbo predstavlja raba prepovedanih drog. Za uresničitev slednjega se med posamezne cilje uvršča tudi nadaljnji razvoj specifičnih programov za ranljive skupine in nadgradnja programov za uporabnike drog v zavodih za prestajanje kazni zapora. V skladu z navedenim je potrebno zagotoviti ustrezno pravno podlago za izvajanje posebnega programa, ki bo nudil strokovno podporo in varno okolje obsojencem vključenim v program ter podlago za začasno omejitev pravic, kot so npr. pravica do obiskov, posedovanja dovoljenih tehničnih predmetov ipd.

Veljavna določba 18. člena ZIKS-1 nadalje ne določa, katero sodišče je pristojno za razporejanje obsojencev, ki jim je sodbo izdalo Mednarodno kazensko sodišče in je Republika Slovenija sprejela imenovanje za državo izvršitve kazni zapora, zato se s predlogom zakona določa pristojnost sodišča.

Na podlagi 9. odstavka 202. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZP) se nadomestni zapor izvrši po pravilih, ki jih za izvrševanje kazni zapora določa zakon,

ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij. ZP v 20.a členu določa da, sodišče sankcijo izvrši tako, da za vsakih začetih 100 eurov neplačane globe določi en dan zavora, ter da ko storilec preneha nadomestni zapor, terjatev iz naslova neplačane globe, ki je zajeta s sklepom o nadomestnem zaporu, ugasne. V skladu s šestim odstavkom 20. člena ZIKS-1 se začetek prestajanja kazni šteje od dneva zglasitve oziroma privedbe obsojenca v zavod. Glede na navedeno se za dan prestajanja sankcije šteje dan prihoda v zavod, ne glede na uro prihoda (npr. prihoda ob 10.00 uri ali ob 23.55 uri se štejeta za prestani dan zavora). Tudi kazen zavora izrečena na podlagi Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZIZ) se izvrši po določbah ZIKS-1. V skladu s petim odstavkom 33. člena sodišče, če dolžnik, ki je fizična oseba ali podjetnik ne plača izrečene kazni v roku, določi, da se kazen izterja po uradni dolžnosti, če to ni možno, pa izvrši tako, da se za vsakih začetih 100 eurov denarne kazni določi en dan zavora. Glede na določbo 20. člena ZIKS-1, se npr. kazen zavora enega dne izrečena po ZIZ, ki je posledica neplačila globe v višini 100 €, izvrši v nekaj urah prestajanja kazni v zavodu (odvisno od prihoda v zavod). Zaradi opisanih primerov se določa, da se v navedenih primerih za dan prestajanja zavora šteje 24 ur.

Zaradi pristojnosti Uprave Republike Slovenije za probacijo nad izvrševanjem hišnega zavora se s predlagano spremembo naloge, ki jih je po veljavnem členu izvajal zavod, prenašajo na pristojno enoto za probacijo.

Ker je delo v zaporskem okolju izjemno stresno in podvrženo hudim psihičnim obremenitvam (še posebej npr. ob izrednih dogodkih) se s predlagano dopolnitvijo zakona dodaja pravna podlaga za ureditev nudenja strokovne psihološke pomoči in podpore delavcem in tudi njihovim ožjim družinskim članom. Psihološka podpora zaposlenim bo namenjena krepitvi zdravja in ukrepom za obvladovanje psihosocialnih tveganj na delovnem mestu, vse s ciljem dviga motivacije, zadovoljstva ter dobrega počutja zaposlenih.

Veljavna ureditev določa možnost vključitve v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri zavodu za zaposlovanje in sklenitve neposrednega delovnega razmerja z delodajalcem šest mesecev pred odpustom, posledično se s predlogom zakona maksimalen čas predčasnega odpusta spreminja iz treh na šest mesecev pred iztekom kazni. Pogoju dve tretjini preneha kazni ostaja, kar je pomembno pri krajših kaznih, s predlagano spremembo pa se daje možnost direktorju zavoda, da obsojenca, ki se ustrezno obnaša, si prizadeva pri delu in se aktivno udeležuje drugih koristnih dejavnosti, pogojno odpusti največ šest mesecev pred dejanskim iztekom kazni, kar je še zlasti pomembno pri daljših prostostnih kaznih (več let).

V veljavnem 236.f členu ZIKS-1 so v prvem odstavku taksativno naštet primeri, kdaj mora pravosodni policist opraviti osebni pregled obsojenca. Ena izmed situacij je tudi ob prihodu obsojenca iz zunajzavodskih ugodnosti in namenskih izhodov brez spremstva pravosodnih policistov, razen če ta kazen prestaja v dislociranem polodprtem ali odprtem oddelku. Poudariti velja, da so obsojenci, ki so jim podeljene zunajzavodske ugodnosti (obisk zunaj zavoda, prost izhod iz zavoda in delna ali popolna izraba letnega dopusta ali letnega počitka zunaj zavoda) oziroma na namenske izhode odhajajo sami brez spremstva pravosodnih policistov) osebno toliko urejeni (ne glede na režim prestajanja kazni zavora), da jim je mogoče zaupati, da teh bonitet ne bodo zlorabili za nedovoljene aktivnosti (npr. vnos nedovoljenih stvari oziroma snovi v zavod ob povratku iz zunajzavodskih ugodnosti oziroma namenskih izhodov). Imajo pa pravosodni policisti na podlagi pete alineje prvega odstavka 236.f člena ZIKS-1 pooblastilo, da osebni

pregled obsojenca opravijo vselej, kadar obstaja sum, da ta pri sebi skriva nedovoljene stvari in teh stvari z varnostnim pregledom ni mogoče ugotoviti, za kar sicer potrebujejo pisno odredbo vodje oddelka za varnost zavoda (peti odstavek citiranega člena). Vsled navedenega ni potrebe, da se osebni pregledi (in to brez pisne odredbe) opravijo tudi ob prihodu obsojenca iz zunajzavodskih ugodnosti in namenskih izhodov brez spremstva pravosodnih policistov, razen če ta kazen prestaja v dislociranem polodprtem ali odprtem oddelku (dislociranih polodprtih oddelkov zavodi niti nimajo, milejši (polodprti) režim se izvaja znotraj zaprtih delov zavodov.

Veljavni tretji odstavek 37. člena ZIKS-1 določa, da obsojencem, ki so vključeni v delovno terapijo iz 15. člena tega zakona, pripada plačilo za delo pri delovni terapiji, in sicer po kriterijih in merilih, ki jih predpiše minister, pristojen za pravosodje, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo, medtem ko drugi odstavek 54. člena ZIKS-1 določa, da količnike za določitev osnovnih plačil ter kriterije in merila za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela predpiše minister, pristojen za pravosodje. Glede na to, da je za izdajo podzakonskega akta o plačilu za delo obsojencev pristojen minister za pravosodje in soglasje ministra, pristojnega za delo ni potrebno, se na enak način določa tudi pristojnost za plačilo za delo obsojencev v delovni terapiji. Glede na navedeno se predlaga črtanje soglasja ministra pristojnega za delo za sprejem podzakonskega akta.

Kljub velikim naporom za zagotovitev ustrezne kadrovske zasedbe v URSIKS, ki bi zagotavljala normalno poslovanje zavodov za prestajanje kazni zapora, URSIKS trenutno ne more izvajati vseh zakonsko določenih nalog. V izogib nadaljnjim odpovedovanjem privedb zaprtih oseb na sodišče, se s predlaganim členom dodaja pravna podlaga za pomoč policije v izjemnih primerih. Navedeni ukrep naj bi trajal do izboljšanja kadrovske situacije v upravi, vendar ne več kot 3 leta.

Zaradi boljše organizacije dela komisije za pogojni odpust se dodaja pravna podlaga za imenovanje več namestnikov predsednika komisije ter predlagajo določene postopkovne spremembe, kot so možnost za določitev pristojnosti predsedniku komisije za izdajo procesnih aktov.

V praksi zdravstveni zavodi, niso izrazili pripravljenosti za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu, posledično pa bi se ukrep lahko izvajal le v manjšem številu zavodov. Navedeno je zelo problematično, saj se mora tovrsten ukrep izvajati razpršeno (v več zdravstvenih zavodih po Sloveniji). Predlagana sprememba tako predvideva, da predlog zdravstvenega zavoda ni več potreben, ampak bo o uvrstitvi na seznam odločilo ministrstvo, pristojno za zdravje. Ukrep bi tako lahko izvajali javni zdravstveni zavodi in druge fizične in pravne osebe s koncesijo za psihiatrično dejavnost, ki izpolnjujejo pogoje po ZIKS-1 oziroma pravilniku.

V upravi se zaradi učinkovitega načrtovanja kadrovskih virov že dlje časa izkazuje nujnost sprejetja kadrovskih standardov in normativov za pravosodne policiste in strokovne delavce, ki bi temeljili na potrebah po ustrezno usposobljenih delavcih in njihovem zadostnem številu za optimalno opravljanje vseh nalog v zvezi z izvrševanjem kazenskih sankcij, zato se s predlagano dopolnitvijo ureja pravna podlaga za sprejem le-teh.

S predlogom zakona se poklic pravosodnega policista določa s poklicnim standardom, ki je podlaga za oblikovanje izobraževalnih programov in nacionalne poklicne kvalifikacije (v nadaljevanju NPK). Poklicni standard je podlaga za načrtovanje doseganja in preverjanja učnih izidov v izobraževalnih programih ter definiranje

kompetenc, ki jih mora posameznik dokazati s posrednim ali neposrednim preverjanjem v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Leta 2022 je bil oblikovan poklicni standard pravosodni policist na VI. ravni zahtevnosti. Po oblikovanju tega poklicnega standarda razlikujemo dvoje delovnih mest in sicer delovno mesto pravosodnega policista, za katero se zahteva najmanj srednješolska izobrazba (V. tarifni razred) in delovno mesto pravosodnega policista, kjer je kot pogoj določen poklic pravosodnega policista (VI. tarifni razred). Slednje bodo lahko zasedli pravosodni policisti z najmanj višješolsko izobrazbo ali najmanj srednješolsko izobrazbo in pridobljenim certifikatom za NPK pravosodni policist, medtem ko ga pravosodni policisti s samo srednješolsko izobrazbo, brez pridobljene NPK, ne bodo mogli zasesti. Z vidika strokovnosti in zakonitosti opravljanja nalog pravosodnih policistov oziroma izvajanja njihovih pooblastil ta sprememba nima negativnih posledic, omogoča pa karierni razvoj pravosodnih policistov, ki sicer te možnosti nimajo, zato je predlagana sprememba za upravo izredno pomembna, sploh od dejstvu pomanjkanja pravosodnih policistov in nezanimanja za ta poklic zaradi, z Uredbo o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih, določenega začetnega plačnega razreda in v povezavi z dejavniki tveganja na teh delovnih mestih. Prav tako se urejajo pogoji za sklenitev delovnega razmerja za opravljanje nalog pravosodnega policista, ki niso zajeti že v zakonu, ki ureja sistem javnih uslužbencev, delovna mesta pravosodnih policistov se urejajo na enak način kot delovna mesta policistov, kar je, glede dejavnikov tveganja na delovnem mestu povsem primerljivo, utemeljeno in tudi smiselno. Poleg navedenega se določa pravna podlaga za varnostno preverjanje za pravosodnega policista pred sklenitvijo delovnega razmerja. S predlagano spremembo zakona se določa, da imajo pravosodni policisti, ki delovno razmerje v upravi ponovno sklenejo (npr. po odhodu k drugemu delodajalcu) ali opravljajo delo po drugi pravni podlagi (po upokojitvi nadaljujejo z delom po pogodbi o opravljanju začasnega ali občasnega dela) enaka pooblastila za opravljanje nalog kot so jih imeli pred prenehanjem delovnega razmerja oziroma, da jim po ponovni sklenitvi delovnega razmerja ali opravljanja dela po drugi pravni podlagi, ni potrebno opraviti usposabljanja in strokovnega izpita, kar sicer velja za vse pravosodne policiste, ki sklenejo delovno razmerje.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga zakona je ustvariti pravno podlago za ustrezne in sorazmerne ukrepe, ki bodo Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij omogočili zagotoviti zadostno število pravosodnih policistov in jih tudi ustrezno usposobiti za delo, po drugi strani pa izboljšati pogoje za varno prestajanje kazni zaprtim osebam ter odprava anomalij, ki so se pokazale v praksi.

2.2 Načela

S predlagano spremembo in dopolnitvijo ZIKS-1 se uresničuje eno od načel pravne države (2. člen Ustave Republike Slovenije¹), ki zahteva, da so predpisi jasni in določni, tako da je mogoče nedvomno ugotoviti vsebino in namen norme. Navedeno velja za vse predpise, zlasti pa je to pomembno pri predpisih, ki vsebujejo pravne norme, ki določajo pravice ali dolžnosti pravnih subjektov.

Prav tako se uresničuje splošno načelo sorazmernosti, tako pri normiranju kot pri odrejanju konkretnih ukrepov ob izpolnjenih zakonskih pogojih. Poseg v človekove pravice lahko temelji le na legitimnem, stvarno upravičenem cilju, po ustaljeni

¹ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16.

ustavnosodni presoji pa je treba vselej oceniti še, ali je ta v skladu z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s splošnim načelom sorazmernosti, ki prepoveduje prekomerne posege države tudi v primerih, ko se z njimi zasleduje legitimen cilj.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve se nanašajo na ustanovitev Penološke akademije, ustanovitev posebnega programa za osebe s težavami z odvisnostjo od prepovedanih psihoaktivnih snovi, določitev pristojnosti sodišča za razporejanje obsojencev, ki jim je kazen izreklo Mednarodno kazensko sodišče, ureditev prestajanja kazni na podlagi ZIZ, prenos pristojnosti zavoda glede izvrševanja hišnega zapor na pristojno enoto za probacijo, uvedbo možnosti nudenja psihološke pomoči delavcem uprave, ureditev pravne podlage za predčasni odpust do 6 mesecev pred iztekom kazni zapor, ureditev prekinitve prestajanja kazni zapor tudi zaradi nezmožnosti zagotavljanja nege v zavodu, odpravo obveznega osebnega pregleda obsojencev ob prihodu iz zunajzavodskih ugodnosti, sprejem kadrovskih standardov in normativov, spremembo pristojnosti za sprejem podzakonskega akta glede plačila za delo obsojencev v delovni terapiji, ureditev pravne podlage za pomoč policije pri izvajanju spremstev zaprtih oseb na sodišča, postopkovne določbe glede pogojnega odpusta in postopek za določitev zdravstvenih zavodov, pristojnih za izvrševanje ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja. S predlogom se ureja tudi status pravosodnih policistov.

- variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve:

a) Način reševanja:

- vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom:

Kot navedeno v prejšnjih točkah uvodne obrazložitve, gre za dodajanje pravnih podlag za delovanje akademije, začasno ožanje pravic obsojencem, ki se prostovoljno vključijo v poseben program obravnave odvisnosti, izboljšanje organizacije delovanja Komisije za pogojni odpust ter odpravo anomalij, ki so se pojavile v praksi.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki

bodo prenehali veljati: /

- vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami): /

- vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi: /

- vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi: /

- vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni

poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno: /

b) Normativna usklajenost predloga zakona:

- z veljavnim pravnim redom:

- s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki

zavezujejo Republiko Slovenijo:

- *s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati: /*

č) Usklajenost predloga zakona:

- *s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:*

Uskladitev ni predvidena.

- *s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj):*

- *s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti):*

Kot izhaja iz 7. točke te uvodne obrazložitve.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

- *ocena finančnih sredstev za državni proračun:*

Predlogi novih 20., 23., 28., 34. členov bodo imeli finančne posledice za državni proračun.

ocena drugih javnih finančnih sredstev:

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javna finančna sredstva.

- *predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna:*

Zaradi Predloga zakona ni predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna.

- *predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva:*

Zaradi Predloga zakona ni predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva.

- *predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva:*

Prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva niso predvideni.

- *sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poročila):*

Zaradi predloga zakona ni potrebno zadolževanje.

- *v naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena:*

Finančna sredstva za leti 2024 in 2025 niso planirana v finančnem načrtu Ministrstva za pravosodje, Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva niso zagotovljena v finančnem načrtu Ministrstva za pravosodje, Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- prikaz ureditve v pravnem redu EU:

- prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU:

AKADEMIJA

Pravosodni policisti in ostali zaposleni v zaporskem sistemu imajo odgovorno vlogo v družbi za zaščito in varnost, prav tako prispevajo delež k priložnosti, da se zaprte osebe resocializirajo v družbo. S tem namenom imajo države znotraj zaporskega sistema postavljen svoj izobraževalni sistem, ki odgovarja na spreminjajoče potrebe, ki jih narekuje zaporsko okolje v povezavi z zaporskim osebjem. Izobraževanja se po časovnem okviru trajanja po državah razlikujejo. V Belgiji imajo tako v zaporskem sistemu dva centra za usposabljanje, eden za francoski del in drugi za flamski del. Znotraj samega centra za usposabljanje imajo postavljeno tudi simulacijo, ki spominja na vsakodnevno realnost v zaporu. Okoli vsakega centra za usposabljanje so na voljo tudi možnosti za športne aktivnosti, npr. tek, košarko, nogomet. V centru za usposabljanje je približno 20 stalnih trenerjev.

V **Franciji** v Agenu imajo Akademijo za začetno usposabljanje zaporskega osebja, prav tako pa ima vsaka francoska pokrajina svoj center za usposabljanje. Akademija v Agenu se razprostira na 16 hektarih, stavbe Akademije pokrivajo 20.000 kvadratnih metrov. V centralni Akademiji so vsem, ki so vključeni v usposabljanje, na voljo knjižnica in drugi viri, kakor tudi muzej zgodovine zločina in kaznovanja. V letu 2025 načrtujejo odprtje centra uporabne kriminologije. Ob kompleksu Akademije je tudi športni center, pa tudi dve strelišči. Prav tako imajo vsi učni centri zaporskega sistema v Franciji tudi nastanitvene možnosti. Akademija zaposluje 264 oseb, od teh je 130 trenerjev, ki izvajajo različna usposabljanja.

V **Nemčiji** ima vsaka zvezna dežela svoj center za usposabljanje v zaporskem sistemu.

V **Italiji** je osem ločenih inštitucij za usposabljanje, nekatere izmed njih imajo možnost tudi pridruženih strelišč. Vsi centri so opremljeni s knjižnicami in možnostmi za telesne aktivnosti. Vsak regionalni center ima zaposleni dve osebi, ki skrbita za organizacijo usposabljanj.

ODDELKI BREZ DROG:

Znotraj Evropske unije ima 20 držav v svojem zaporskem sistemu vključene t. i. enote oz. oddelke brez drog. V nekaterih državah so takšni oddelki namenjeni zgolj detoksikaciji, nekatere imajo pri tovrstnih enotah povezavo z izvajanjem zdravstvene dejavnosti, ki ni del javne zdravstvene mreže, ampak je del zaporskega sistema. Skupni

imenovalec v vseh državah, ki imajo tovrstne enote, je v osnovnem namenu tovrstnih enot, da zagotovijo okolje, v katerem ljudje v zaporu ostanejo abstinenti. **Danska** opredeljuje enote brez drog kot 'posebni pogodbeni oddelki', kjer ni zagotovljeno zdravljenje, ampak tam zaporniki, ki ne želijo prestatjati kazni z uživalci drog, lahko živijo v okolju brez drog. Terapija za odvisnike od prepovedanih drog se na Danskem izvaja na oddelkih za zdravljenje, ki so popolnoma izolirani od preostalih zaporskih kapacitet. Osredotočajo se na izobraževanje, usposabljanje in socialno reintegracijo. Model zdravljenja, v katerem tako zasebne kot javne ustanove za zdravljenje, neodvisne od zaporske in probacijske službe, nudijo zdravljenje zaradi uporabe drog v tesnem sodelovanju z zaporskim osebjem. V Luksemburgu, na Madžarskem, Portugalskem in v Združenem kraljestvu imajo enote brez drog predvsem komponento tretmaja oz. obravnave, vendar tovrstne intervencije lahko nimajo nobene povezave z drogami. V italijanskem zaporskem sistemu poznajo posebne oddelke v zaporu, ki so namenjeni posameznikom z diagnozo odvisnosti od alkohola ali zasvojenost z drogami in so zmanjšali njihovo uporabo. V tovrstnih oddelkih so strokovnjaki iz javnih služb za zdravljenje odvisnosti od drog, ki zagotavljajo enake oblike zdravljenja, kot so na voljo izven zapora. Dejavnosti so prostovoljne in usmerjene v preprečevanje, zmanjševanju škode, rehabilitacijo in socialno reintegracijo.

Norveški zaporski in probacijski sistem je šel z različnimi ukrepi skozi proces oblikovanja enote za zdravljenje odvisnosti od drog. Opredeljujejo, da imajo sedaj četrto generacijo ukrepov rehabilitacije odvisnosti v zaporu ustanovljeno leta 2007. Glavni cilj je pripraviti udeležence na vstop v zdravljenje po izpustitvi. Enote temeljijo na pogodbi, ki od udeležencev v programu zahteva, da se vzdržijo drog. Nadzor nad izvajanjem samega režima v enoti in tudi sankcije ob kršitvah so del ureditve, vključno s testi urina, osebnimi pregledi po obiskih itd. Na voljo so tudi ostali običajni ukrepi nadzora v zaporu. Vsaka enota je prilagojena posamezni lokaciji zapora. V petih letih je bilo odprtih 13 enot v 13 zavodih za prestatjanje kazni zapora s skupno 148 mesti. V enotah se poudarja prepoznavanje težav z drogami, čemur sledi rehabilitacija in zdravljenje. Vizija je usmerjena zlasti v vzpostavitev stika z ustreznimi zunanjimi ustanovami za zdravljenje, ki bodo nadaljevale s svojo vključitvijo po prestatni kazni.

- **izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv:**

Ni relevantnih pravnih aktov EU.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- ***razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel:***

Predlog zakona ne uvaja nobenih novih postopkov ali administrativnih bremen.

- ***ukinitev postopka ali odprava administrativnih bremen:***

Predlog zakona ne ukinja postopkov ali odpravlja administrativnih ovir.

- ***spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti:***

Vsebinsko, se ne nanaša na načelo »vse na enem mestu«.

- ***podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja:***

Glede na to, da Predlog zakona ne uvaja novih postopkov, tudi ne bodo potrebni dodatni podatki oziroma dokumenti.

- ***ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitve obstoječih organov:***

S predlogom zakona se ustanavlja Penološka akademija, kot notranja organizacijska enota uprave, ki bo skrbela za strokovno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje za zaposlene v zaporskem sistemu ter v kateri bo deloval tudi raziskovalni center.

- ***ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebna dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva:***

Predlog zakona uvaja novo organizacijsko enoto, zato bodo potrebne tudi nove zaposlitve ter finančna in materialna sredstva.

- ***ali se bodo zaradi ukinitve postopkov in dejavnosti zmanjšala število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva:***

Predlog zakona ne ukinja nobenega postopka.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- ***dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov:***
- ***stroški, ki jih bo imela stranka, ali razbremenitev stranke:***

S Predlogom zakona se ne zmanjšujejo stroški in bremena, ki jih imajo stranke.

- ***čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo:***

S Predlogom zakona se ne vpliva na čas, v katerem stranka uredi zadevo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

S Predlogom zakona se ne zmanjšujejo administrativne ovire za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

- ***zaposlenost in trg dela:***

S Predlogom zakona ne bodo nastale neposredne posledice za zaposlenost in trg dela.

- ***sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin:***

Predlagana dopolnitev ne vpliva na obstoječe sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo neposrednih posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

- ***ciljnim skupinam (seminarji, delavnice):***

Sprejeti zakon bo v skladu z ustaljeno prakso predstavljen zaposlenim v Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij.

- ***širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve):***

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

- ***zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,***
- ***organi, civilna družba,***
- ***metode za spremljanje doseganja ciljev,***
- ***merila za ugotavljanje doseganja ciljev:***

Ministrstvo za pravosodje bo v skladu s svojimi pristojnostmi spremljalo izvajanje predpisa na podlagi morebitnih konkretnih primerov pritožb ali izpostavljenih vprašanj.

- ***časovni okvir spremljanja za pripravo poročil:***

Glede na vsebino Predloga zakona ne bo potrebna priprava poročil.

- ***roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih:***

Glede na vsebino predloga poročila o izvajanju zakona in doseženih ciljih niso potrebna.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Ni.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Gradivo predloga zakona je bilo dne _____in dne _____poslano v strokovno usklajevanje Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije, Vrhovnemu državnemu tožilstvu Republike Slovenije, Varuhu človekovih pravic, informacijskemu pooblaščenču, Sindikatu državnih organov Slovenije, Sindikatu delavcev v pravosodju, Predlagane spremembe se ne nanašajo na občine in združenja občin.

Sindikati državnih organov Slovenije, Sindikat delavcev v pravosodju, niso imeli pripomb k predlaganim spremembam.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

- dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica za pravosodje,
- dr. Igor Šoltes, državni sekretar,
- mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka,
- mag. Nina Koželj, generalna direktorica Direktorata za kaznovalno pravo in človekove pravice,
- Matjaž Mešnjak, vodja Sektorja za izvrševanje kazenskih sankcij.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15, 11/18, 200/20 – ZOOMTVI in 141/22) se v 9. členu druga alineja spremeni tako, ki se glasi:

»- delovanje penološke akademije (v nadaljnjem besedilu: akademija).«.

2. člen

V 12.a členu se v drugem odstavku za besedo »obsojencu« vejica nadomesti z besedo »in« ter črta besedilo »zavodu za prestajanje kazni, v katerega bi bil obsojenec sicer napoten po določbah tega zakona«..

3. člen

Za 14. členom se doda nov 14.a člen, ki se glasi.

»14.a člen

(1) Obsojencu s težavami zaradi uživanja nedovoljenih psihoaktivnih snovi je treba zagotoviti možnost vključitve v poseben program obravnave.

(2) V dogovoru o vključitvi v program iz prejšnjega odstavka, ki ga obsojenec sklene z zavodom, se določijo njegove dolžnosti in pravice po tem zakonu, ki se zaradi izvajanja programa obravnave, lahko začasno omejijo.«.

4. člen

V 18. členu se za sedmim odstavkom doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

"(8) Zavod v katerem bo prestajal obsojenec kazen zapora, ki mu jo je izreklo Mednarodno kazensko sodišče, določi Okrožno sodišče v Ljubljani.«.

5. člen

V 20.a členu se v prvem odstavku besedilo »v zavodu, v katerega bi bil sicer po tem zakonu napoten na prestajanje kazni zapora, pri čemer se kot dolžina izrečene kazni upošteva dolžina hišnega zapora« nadomesti z besedilom »pri pristojni probacijski enoti«.

V drugem odstavku se besedilo »v zavodu, ki je naveden« nadomesti z besedilom »pri pristojni probacijski enoti, ki je navedena«.

V tretjem odstavku se besedilo »v zavodu« nadomesti z besedilom »pri pristojni probacijski enoti«.

V četrtem odstavku se beseda »zavoda« nadomesti z besedilom »pristojne probacijske enote«.

6. člen

V 29.a členu se v prvem odstavku besedilo »direktor zavoda« nadomesti z besedilom »vodja pristojne probacijske enote«.

V drugem odstavku se beseda »Zavod« nadomesti z besedilom »Pristojna probacijska enota« in se besedilo »in pristojno probacijsko enoto« črta.

V tretjem in četrtem odstavku se beseda »zavod« nadomesti z besedilom »pristojna probacijska enota«.

7. člen

V 30.b členu se v prvem odstavku za besedo »oškodovanca« doda besedilo »zaradi zagotavljanja njegove osebne varnosti«.

8. člen

V 34. členu se v drugem odstavku druga alineja spremeni tako, da se glasi:

»- enotno matično številko ali drugo osebno identifikacijsko številko.«.

9. člen

V 34. a členu se v prvi alineji beseda »in« nadomesti z vejico in se za njo doda nova druga alineja, ki se glasi:

»- enotno matično številko ali drugo osebno identifikacijsko številko ter«.

10. člen

V 76. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Obsojenec lahko pošiljke iz prvega in drugega odstavka tega člena sprejema od ožjih družinskih članov, rejnika in skrbnika ter od drugih oseb, s katerim si lahko dopisuje ali ga lahko obiskujejo.«.

Dosedanji četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

11. člen

V 82. členu se v prvem odstavku v prvi točki za besedo »oskrbe« doda besedilo »ali nege«.

V tretjem odstavku se beseda »prejšnjega« nadomesti z besedo »prvega« in v sedmem odstavku besedilo »drugega, tretjega in petega« nadomesti z besedilom »tretjega, četrtega in šestega«.

12. člen

V 82.a členu se v prvem odstavku beseda »obsojenec « nadomesti z besedilom »varovane osebe«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Privedbo varovanih oseb na sodišče opravijo pravosodni policisti. Pomoč pri privedbah lahko izjemoma nudi policija, in sicer v primerih, ko teh zaradi opravljanja drugih nujnih nalog, povezanih z zagotavljanjem varnosti in reda v zavodih, pravosodni policisti ne morejo opraviti.

Dodata se nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Podrobnejše pogoje in način nudenja pomoči policije pri privedbah dogovorita generalni direktor in generalni direktor policije.

(4) Privedbo obsojenca, ki prestaja hišni zapor, opravi policija.«.

13. člen

V 105. členu se v drugem odstavku besedilo »njegovega namestnika« nadomesti z besedilom »njegove namestnike«.

V četrtem odstavku se besedilo »njegov namestnik« nadomesti z besedilom »eden od njegovih namestnikov«.

14. člen

V 106. členu se v petem odstavku prva in druga alineja spremenita tako, da se glasita:

»- odloča o zadevah, ko zaradi novonastalih okoliščin in dejstev lahko pride do spremembe prvotne odločitve,
- predlog za obravnavo poda direktor zavoda«.

V sedmem odstavku se za besedo »postopek,« beseda »komisija« nadomesti z besedilom »predsednik komisije«.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Komisija kot datum pogojnega odpusta določi datum znotraj treh mesecev od dneva odločanja.«

Dosedanji deveti odstavek postane deseti odstavek.

15. člen

V 108. členu se v prvem odstavku besedilo »tri mesece« nadomesti z besedilom »šest mesecev«.

16. člen

V 109. členu se za prvim odstavkom dodata nova drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»(2) Osebi, ki ji je bil zapor izrečen v skladu z Zakonom o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15, 11/18, 200/20 – ZOOMTVI in 141/22) ali nadomestni zapor v skladu z Zakonom o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US), se za dan prestanega zapor ali nadomestnega zapor šteje bivanje v zavodu v trajanju 24 ur in se jo odpusti, ko v zavodu prestane toliko število ur kot ustreza odmerjenim dnevom zapor ali nadomestnega zapor.

(3) Če se osebi iz prejšnjega odstavka kazni izteče na katerikoli dan med 21.00 in 6.00 uro, se jo s prestajanja kazni zapor ali nadomestnega zapor odpusti do 21.00 ure.«.

V dosedanjem drugem odstavku, ki postane četrti odstavek, se za besedilom »prost dan« doda besedilo »in obsojenec ne nadaljuje s prestajanjem nove kazni,«.

Dosedanji tretji, četrti in peti odstavek postanejo, peti, šesti in sedmi odstavek.

17. člen

V 109.a členu se v prvem odstavku besedilo »v zavodu, v katerem« nadomesti z besedilom »pri pristojni probacijski enoti, pri kateri«.

V drugem odstavku se beseda »Zavod« nadomesti z besedilom »Pristojna probacijska enota« in se besedilo »in pristojno probacijsko enoto«, črta.

18. člen

V 148. členu se v tretjem odstavku za besedo »pravosodje« črta besedilo »na predlog zainteresiranega zdravstvenega zavoda in«.

19. člen

V 201. členu se v drugem odstavku pred besedo »prevzgojni« črta besedo »in« in se piko na koncu odstavka nadomesti z vejico ter doda besedilo »in akademija v okviru

katere se organizira center za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev uprave ter raziskovalni center.«.

20. člen

V 202. členu se za tretjim odstavkom dodata nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Akademija opravlja naslednje naloge:

1. izvaja izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev uprave,
2. izvaja programe za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij in
3. izvaja raziskovalno dejavnost po tem zakonu.«.

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

21. člen

Za 202. členom se dodata nova 202.a in 202.b člen, ki se glasita:

202.a člen

(1) Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev uprave poteka po programih, ki jih potrdi generalni direktor.

(2) Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev uprave lahko izvajajo tudi druga ministrstva in zunanje institucije, če potrebnih znanj in veščin, ki so potrebna za izvajanje programov, ni mogoče zagotoviti znotraj akademije.

(3) Medsebojne pravice in obveznosti akademije in udeležencev izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja določi generalni direktor z internim aktom.

202.b člen

(1) Akademija izvaja raziskovalno dejavnost s področja izvrševanja kazenskih sankcij.

(2) Akademija na podlagi izobraževalnih potreb in potreb po raziskovalni dejavnosti sodeluje z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami.

(3) Obseg, vrste in način sodelovanja iz prejšnjega odstavka ter medsebojna razmerja se urejajo s pogodbo.«.

22. člen

V 204. členu se prvi odstavek spremni tako, da se glasi:

»(1) Zavode, prevzgojni dom in akademijo ustanavlja in odpravlja Vlada Republike Slovenije z uredbo.«.

23. člen

V 205. členu se v tretjem odstavku drugi stavek črta in se za tretjim odstavkom dodata nova četrta in peti odstavek, ki se glasita:

»(4) Akademijo vodi direktor.

(5) Direktorji notranjih organizacijskih enot so za svoje delo odgovorni generalnemu direktorju.«.

24. člen

V 214. členu se v drugem odstavku za besedilom »generalni direktor« doda besedilo »in njegov namestnik« in se besedilo »delavci uprave« nadomesti z besedilom »delavci generalnega urada«. Za besedo »nadzor« se doda besedilo »po tem zakonu«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrta odstavek, ki se glasi:

»(4) Kadrovske standarde in normative za pravosodne policiste in strokovne delavce predpiše minister, pristojen za pravosodje.«.

25. člen

Za 226. členom se doda nov 226. a člen, ki s glasi:

»226.a

(1) Generalni urad zagotavlja strokovno psihološko pomoč in psihološko podporo delavcem uprave v primeru hujših psihičnih obremenitev pri opravljanju nalog uprave in drugih dogodkih, ki vplivajo na opravljanje nalog uprave, ter udeležbo v programih, namenjenih obvladovanju psihičnih obremenitev.

(2) Psihološko pomoč in podporo iz prejšnjega odstavka se lahko zagotovi tudi ožjim družinskim članom delavca uprave.

(3) Vrste in način izvajanja strokovne psihološke pomoči in podpore za obvladovanje psihičnih obremenitev predpiše generalni direktor.«.

26. člen

V 227.b členu se v prvem odstavku zadnji stavek črta.

27. člen

Za naslovom »Pravosodna varnostna policija« se doda nov 230.a člen, ki se glasi:

»230.a člen

(1) Poklic pravosodnega policista se določi s poklicnim standardom, ki je podlaga za oblikovanje izobraževalnih programov in nacionalne poklicne kvalifikacije.

(2) Za delovna mesta pravosodni policist VI. tarifnega razreda, kjer je kot pogoj določen poklic pravosodni policist, se zahteva najmanj višješolska strokovna izobrazba ali najmanj srednješolska izobrazba in certifikat za nacionalno poklicno kvalifikacijo pravosodni policist.

(3) Ne glede na določbe zakona, ki ureja sistem javnih uslužbencev, pogoj glede predpisane izobrazbe za imenovanje v nazive četrtega kariernega razreda na delovnih mestih, za katere je kot pogoj določen poklic pravosodnega policista, izpolnjujejo tudi osebe, ki imajo najmanj srednješolsko izobrazbo in pridobijo certifikat za nacionalno poklicno kvalifikacijo pravosodni policist. Delovna mesta, ki jih lahko zasedejo osebe, ki pridobijo certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije, se določijo v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.«.

(4) Ne glede na določbe Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17, 41/17, 11/19, 25/19, 54/19, 67/19, 89/20, 104/20, 118/20, 168/20, 31/21, 54/21, 203/21, 29/22, 80/22, 103/22, 125/22, 25/23 in 74/23) se pravosodni policist, po pridobitvi certifikata nacionalne poklicne kvalifikacije, premesti na delovno mesto pravosodni policist v VI. tarifnem razredu, kjer je kot pogoj določen poklic pravosodnega policista in se ga imenuje v uradniški naziv z isto zaporedno številko, kot ga je dosegel na prejšnjem delovnem mestu. Ob premestitvi pravosodnega policista na delovno mesto v VI. tarifnem razredu se plačni razred določi v skladu s prvim odstavkom 19. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22).«.

28 . člen

231. člen se spremeni tako, da se glasi:

»231. člen

(1) Delovno razmerje za opravljanje nalog pravosodnega policista lahko sklene oseba, ki poleg pogojev, določenih v zakonu, ki ureja sistem javnih uslužbencev, izpolnjuje še naslednje pogoje:

1. da je državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Evropski uniji;
2. da ima ustrezne psihofizične sposobnosti;
3. da ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali da ni bila pravnomočno obsojena zaradi drugega kaznivega dejanja na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot tri mesece;
4. da je bila varnostno preverjena v obsegu in na način, kot je določen v tem zakonu, in da zanjo ne obstaja varnostni zadržek;
5. da ima veljavno vozniško dovoljenje kategorije B.

(2) Psihofizične sposobnosti iz 2. točke prejšnjega odstavka se določijo v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

(3) Sklenitev delovnega razmerja za opravljanje nalog pravosodnega policista se izvede skladno z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, če ta zakon ne določa drugače.«.

29. člen

Za 231. členom se doda nov 231.a člen, ki se glasi:

»231.a člen

Ne glede na 55. člen Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17, 41/17, 11/19, 25/19, 54/19, 67/19, 89/20, 104/20, 118/20, 168/20, 31/21, 54/21, 203/21, 29/22, 80/22, 103/22, 125/22, 25/23 in 74/23) se delovna mesta pravosodnih policistov v V., VI., VII/1. in VII/2. tarifnem razredu lahko sistemizirajo v enem, dveh ali treh nazivih, pri čemer število sistemiziranih delovnih mest v enem ali dveh nazivih ni omejeno.«.

30. člen

V 231.a členu, ki postane 231.b člen se za četrtem odstavkom dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Uprava izvede varnostno preverjanje osebe pred sklenitvijo delovnega razmerja za delovno mesto pravosodni policist.

(6) Varnostno preverjanje osebe se izvede z njeno pisno privolitvijo.«.

31. člen

Dosedanji 231.b člen postane 231.c člen.

32. člen

V 232. členu se v petem odstavku besedo »stroške« nadomesti z besedilom »sorazmerni del stroškov«.

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena, predpisanega usposabljanja in strokovnega izpita ni potrebno opraviti pravosodnemu policistu, ki v upravi delovno razmerje ponovno sklene ali začne ponovno opravljati delo po drugi pravni podlagi.«.

33. člen

V 233. členu se v drugem odstavku besedilo »Generalni urad« nadomesti z besedilom »Akademija«.

» V tretjem odstavku se besedilo »jih določi generalni direktor. Programi« črta.

34. člen

Za 233 a členom se doda nov 233.b člen, ki se glasi:

»233.b

(1) Vlada lahko na predlog ministra, pristojnega za pravosodje določi, da se pravosodnemu policistu ob prvi sklenitvi pogodbe o zaposlitvi, za obdobje petih let po vsakem končanem letu opravljanja dela v upravi, izplača posebna denarna nagrada.

(2) Pravosodni policist, ki prejme nagrado iz prejšnjega odstavka, je dolžan ostati v delovnem razmerju vsaj še toliko časa kot je prejemal posebno denarno nagrado. V nasprotnem primeru ima uprava pravico do povrnitve sorazmernega dela izplačane nagrade.«.

35. člen

V 236. členu se prvi stavek prvega odstavka spremeni tako, da se glasi:

»Obsojenca se odstrani iz bivalnega ali drugih prostorov in se ga namesti v poseben prostor, če je podan sum za obstoj vsaj enega od naslednjih razlogov:«.

V drugem odstavku se drugi stavek spremeni tako, da se glasi: »Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od razlogov iz prejšnjega odstavka, lahko pravosodni policist, ki vodi izmeno (v nadaljnjem besedilu: operativni vodja), odloči, da obsojenec ostane v posebnem prostoru, dokler za to obstajajo razlogi, vendar na podlagi posamezne odločbe ne več kot 12 ur.«.

V tretjem odstavku se prvi in drugi stavek spremenita tako, da se glasita:

»Obsojenec je v posebnem prostoru posebej nadzorovan z videonadzorom, če te možnosti ni pa z nadzorom pravosodnega policista. Če se v času nadzora ugotovi, da ni več razlogov za namestitev v posebnem prostoru, operativni vodja odredi, da se obsojenca namesti v bivalni prostor. «.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) O namestitvi obsojenca v poseben prostor odloči operativni vodja. Pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve.«.

36. člen

V 236.f členu se v prvem odstavku druga alineja črta.

37. člen

V 236.g členu se za sedmim odstavkom doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi zoper osebe, ki vstopajo na sodišča in druge stavbe ministrstva, pristojnega za pravosodje.«.

38. člen

V 247. členu se v tretjem odstavku vejica za besedo »pravosodje« in besedilo »v soglasju z ministrom, pristojnim za delo« črta.

39. člen

V 250.a členu se na koncu drugega odstavka doda besedilo:

»Upravljavec poslovnega registra mora pravno osebo, ki potrebuje enolično identifikacijsko številko za vpis v kazensko evidenco, vpisati v poslovni register, tudi če po splošnih pravilih zakona, ki ureja poslovni register, ta pravna oseba ne izpolnjuje pogojev za vpis v ta register.«

V osmem odstavku se za besedo »upravičeno« črta besedilo », z zakonom določeno«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

40. člen

Postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po določbah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15, 11/18, 200/20 – ZOOMTVI in 141/22).

41. člen

Podzakonski predpisi, izdani na podlagi Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15, 11/18, 200/20 – ZOOMTVI in 141/22) morajo biti usklajeni s tem zakonom najkasneje v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v upravi se uskladi z 230.a členom tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

42. člen

Kadrovske standarde in normative iz četrtega odstavka 214. člena zakona sprejme minister, pristojen za pravosodje, najpozneje do 1. januarja 2025.

43. člen

Do izdaje oziroma uskladitve podzakonskih predpisov z določbami tega zakona se uporabljajo dosednji podzakonski predpisi, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom.

44. člen

Določba 12. člena tega zakona se uporablja do 31. decembra 2027.

45. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne 9. oktober 2023
EVA 2023 2030 0015

Dr. Dominika Švarc Pipan
ministrica za pravosodje

OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (sprememba 9. člena):

9. člen Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15, 11/18, 200/20 – ZOOMTVI in 141/22, v nadaljevanju: ZIKS-1) določa, da se iz proračuna Republike Slovenije financira izvrševanje kazenskih sankcij, financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti na področju penologije in zaposlovanje zaprtih oseb. Z ustanovitvijo akademije se spreminja način izobraževanja pravosodnih policistov, zato se posledično spreminja druga alineja 9. člena, ki sedaj določa, da Republika Slovenija iz proračuna zagotavlja sredstva za delovanje penološke akademije, namesto sredstev za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti na področju penologije. Raziskovalna dejavnost na področju penologije se bo izvajala v sklopu penološke akademije. Slovenija je ena redkih držav članic EU, ki nima izobraževalnega centra za zaposlene v zaporskem sistemu. Po vzoru drugih članic EU se bo znotraj Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) ustanovila notranja organizacijska enota – Penološka akademija, ki bo skrbela za strokovno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje za zaposlene v zaporskem sistemu ter raziskovalni center.

Vzpostavitev izobraževalnega centra za izobraževanje zaposlenih v zaporskem sistemu sledi priporočilom Sveta Evrope za osebje, ki se ukvarja z izvrševanjem kazenskih sankcij in ukrepov št. R(97)12 in št. R(2006)2-rev o evropskih zaporskih pravilih. Svet Evrope je leta 2019 sprejel Smernice za zaposlovanje, izobraževanje in profesionalni razvoj za zaposlene v zaporskih in probacijskih službah.

K 2. členu (sprememba 12.a člena):

Drugi odstavek 12.a člena ZIKS-1 določa, da sodišče pošlje sodbo oziroma poseben sklep o načinu izvršitve hišnega zavora in sklep o spremembi načina njegovega izvrševanja iz prejšnjega odstavka obsojencu, zavodu za prestajanje kazni, v katerega bi bil obsojenec sicer napoten po določbah tega zakona ter probacijski enoti, pristojni po zakonu, ki ureja probacijo. Alternativne kazenske sankcije, med katere sodi tudi hišni zapor, sodijo v pristojnost Uprave Republike Slovenije za probacijo. Probacija v skladu z 2. členom Zakona o probaciji (Uradni list RS, št. 27/17) med drugim pomeni tudi izvrševanje hišnega zavora na podlagi sodne odločbe po kazenskem zakoniku. S predlagano spremembo se zato črta besedilo, ki določa, da sodišče pošlje sodbo oziroma poseben sklep o načinu izvršitve hišnega zavora zavodu za prestajanje kazni, v katerega bi bil obsojenec sicer napoten po določbah tega zakona, ker se vse pristojnosti glede izvrševanja hišnega zavora prenašajo na Upravo Republike Slovenije za probacijo in je pošiljanje predmetnih dokumentov zavodu za prestajanje kazni zavora nepotrebno.

K 3. členu (nov 14.a člen):

Uprava v zavodih za prestajanje kazni zavora zagotavlja dostopnost do programov zmanjševanja škode, izvaja svetovalno delo in psihosocialne programe pomoči.

Poseben program, ki bo primerljiv z »drug free« oddelkom, kot jih poznajo v tujini, bo nudil strokovno podporo ter varno okolje tistim obsojenim osebam, ki opravijo detoksikacijo in obsojencem, ki vzdržujejo abstinenco od prepovedanih drog oziroma stabilnost na substitucijski terapiji v času prestajanja kazni zapora. S tem se bo pripomoglo k bolj uspešnejši reintegraciji oseb in posledično k odvratanju od ponavljanja kaznivih dejanj ter s tem k zmanjšanju sodnih stroškov in povratništva (stroškov prestajanja kazni zapora). Izvajanje posebnega programa v zavodu za prestajanje kazni zapora je potrebno:

- zaradi vzpostavitve in utrjevanja ustrezne strukture življenja brez drog, ki v procesu privajanja na nove vzorce vedenja, poskuša posnemati optimalne pogoje reševanja čustvenih in telesnih težav izven visoko stresnega in scenskega zaporskega okolja,
- zaradi potreb obsojencev, ki imajo težave pri vzpostavljanju konstruktivnih odnosov znotraj visoko rizičnega okolja; v katerem ne zmorejo realizirati želje po abstinenzi zaradi zunanjih dražljajev,
- zaradi varnejšega prehoda v abstinenco ter aktivno ambivalentno fazo, v kateri se lažje gradi motivacija za nadgradnjo spremembe v stabilnejši in učinkovitejši proces ter
- zaradi fizičnega umika obravnave zaprte osebe od destruktivnih dejavnikov (droge same, ponudnikov droge in drugih uživalcev droge), ki otežujejo lastno, običajno že tako krhko in večinoma z zunanjo motivacijo podkrepljeno odločitev za korenito spremembo življenja z abstinenco od psihoaktivnih snovi. Le v varnem in natančno strukturiranem okolju lahko oseba začne graditi nov način življenja.

Zaprte osebe bi morale skladu z evropskimi standardi imeti enake možnosti obravnave kot v skupnosti, kar pomeni, da so zaprte osebe izenačene z možnostmi obravnave odvisnosti s posamezniki na prostosti.

V resoluciji o Nacionalnem programu na področju drog za obdobje 2023–2030 je eden od glavnih ciljev zmanjševanje in omejitve tveganja in škode, ki jo za posameznika, družino in družbo predstavlja raba prepovedanih drog. Za uresničitev slednjega se med posamezne cilje uvršča tudi nadaljnji razvoj specifičnih programov za ranljive skupine in nadgradnja programov za uporabnike drog v zavodih za prestajanje kazni zapora.

Ker se pravice obsojencem lahko odvzamejo ali omejijo samo z zakonom, se s predlaganim členom določa tudi začasna omejitev pravic, ki jih določa ZIKS-1. Tako bo mogoče zaradi izvajanja posebnega programa obravnave odvisnosti, v katerega se bo obsojenec vključil prostovoljno, na podlagi podpisanega dogovora, začasno omejiti pravico do obiskov, posedovanja dovoljenih tehničnih predmetov ipd.

K 4. členu (sprememba 18. člena):

18. člen ZIKS-1 določa, da obsojenca, ki je na prostosti, pozove na prestajanje kazni zapora okrožno sodišče, na območju katerega je sodišče izdalo sodbo na prvi stopnji, takoj, najpozneje pa v osmih dneh po prejemu izvršljive odločbe.

Obsojenca, ki je v priporu, in obsojenca, ki je že na prestajanju kazni, pa je bil ponovno obsojen, razporedi na prestajanje kazni okrožno sodišče iz prvega odstavka tega člena. Pri odločitvi o tem, v kateri zavod pošlje obsojenca, sodišče upošteva spol, starost, vrsto in višino izrečene kazni ter pri zaščitene osebah po zakonu, ki ureja zaščito prič, tudi ukrepe v programu zaščite. Sodišče obsojenca razporedi in pošlje v zavod v skladu z Navodilom o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora (Uradni list RS, št. 60/18 in 167/21). Veljavna določba 18.

člena ne določa, katero sodišče je pristojno za razporejanje obsojencev, ki jim je sodbo izdalo Mednarodno kazensko sodišče in je Republika Slovenija sprejela imenovanje za državo izvršitve kazni zapora. S predlagano spremembo člena se zato določa pristojnost Okrožnemu sodišču v Ljubljani.

K 5. členu (sprememba 20.a. člena):

20.a člen ZIKS-1 določa, da, če v tem zakonu ni drugače določeno, sodišče v pozivu na prestajanje hišnega zapora obsojencu odredi, da se na dan, ki ga določi za dan nastopa hišnega zapora, zglesi v zavodu, v katerega bi bil sicer po tem zakonu napoten na prestajanje kazni zapora, pri čemer se kot dolžina izrečene kazni upošteva dolžina hišnega zapora. Obsojenec se mora na dan, ki je določen za nastop hišnega zapora, med uradnimi urami zglasti v zavodu, ki je naveden v pozivu na prestajanje kazni hišnega zapora iz prvega prejšnjega odstavka citiranega člena. Dan, ko se je obsojenec zglastil v zavodu v skladu s prejšnjim odstavkom, se šteje za dan nastopa in začetek prestajanja hišnega zapora.

Glede na pristojnost enot za probacijo, se smiselno spreminja odrejanje obsojencu, s strani sodišča, da se na določen dan nastopa zglesi pri pristojni probacijski enoti in ne v zavodu, kot je to veljalo do sedaj. Enaki vsebinski popravki glede prenosa pristojnosti iz zavoda na pristojno probacijsko enoto se predlagajo tudi za ostale odstavke predmetnega člena.

K 6. členu (sprememba 29.a. člena):

29.a člen ZIKS-1 določa, da je treba ob zglastitvi obsojenca zaradi prestajanja hišnega zapora ugotoviti njegovo istovetnost, ga fotografirati in ga seznaniti z njegovimi pravicami in dolžnostmi. Obsojencu se v primeru dvoma o njegovi istovetnosti oziroma za izvrševanje čezmejnega ali mednarodnega sodelovanja odvzamejo tudi njegovi prstni odtisi obeh rok, kar odredi direktor zavoda oziroma od njega pooblaščen oseba.

Zavod obsojenca iz prejšnjega odstavka vpiše v matično knjigo, centralno evidenco o osebah na prestajanju kazni zapora, zanj odpre osebni list in v njem poleg osebnih podatkov po tem zakonu zapiše nastop in predviden iztek hišnega zapora in o tem obvesti sodišče in pristojno probacijsko enoto.

Po opravljenih dejanjih iz prejšnjih odstavkov zavod napoti obsojenca v stavbo ali posamezni del stavbe, kjer se po sodni odločbi izvršuje hišni zapor.

Za namene izvršitve kazni zavod za obsojenca, ki prestaja hišni zapor, upravlja zbirke osebnih podatkov iz 31., 32., 33., 34., 34.a, 35., 37., 38., 39. in 40. člena tega zakona. Osebnostne podatke obsojencev v hišnem zaporu zavod obdeluje ločeno od osebnih podatkov drugih obsojencev.

Zaradi pristojnosti Uprave Republike Slovenije za probacijo za izvrševanje hišnega zapora se s predlagano spremembo naloge, ki jih je po veljavnem členu izvajal zavod, prenašajo na pristojno enoto za probacijo.

K 7. členu (sprememba 30.b. člena):

30.b člen ZIKS-1 določa, da zavod, v katerem obsojenec prestaja kazen, obvešča oškodovanca o izhodih obsojenca iz zavoda, o njegovem odpustu oziroma pobegu, če

oškodovanec to zahteva. Oškodovanec vloži zahtevo za obveščanje pri Generalnem uradu.

Šteje se, da je oškodovanec vložil zahtevo za obveščanje, če je možnost obveščanja o izpustitvi in pobegu pripornika koristil v predkazenskem ali kazenskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek, in je bilo njegovi zahtevi ugodeno ter oškodovanec odločitve o obveščanju ni spremenil. Sodišče v roku osmih dni po prejemu obvestila, da je obsojenec nastopil kazen zavora, obvesti oškodovanca, ki ni vložil zahteve za obveščanje v času kazenskega postopka. V praksi se pogosto dogaja, da zahteve za obveščanje, kot oškodovanci podajajo tudi pravne osebe (predvsem razne trgovine, ki so bile oškodovane s kaznivim dejanjem). Glede na to, da četrti odstavek 65.a člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US in 2/23 – odl. US) določa, da lahko oškodovanec zaradi zagotavljanja svoje osebne varnosti zaprosi za obveščanje o izpustitvi oziroma pobegu osumljenca ali obdolženca iz hišnega pripora ali iz pripora, se s predlagano spremembo kot kriterij za obveščanje določa zagotavljanje osebne varnosti tudi za oškodovance, ki zahtevo za obveščanje vložijo naknadno, po zaključku kazenskega postopka. S predlagano spremembo bi bile do obveščanja o pobegu ali izhodu obsojencev iz zavoda upravičene samo fizične ne pa tudi pravne osebe.

K 8. členu (sprememba 34. člena):

Prvi odstavek 34. člen ZIKS-1 določa, da podatki o ožjih družinskih članih obsojenca obsegajo: podatke, ki se nanašajo na družinsko razmerje, število družinskih članov, osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča ter starost družinskih članov, podatke o preskrbljenosti družinskih članov in telefonske številke.

Drugi odstavek citiranega člena določa, da podatki o osebah, s katerimi ima obsojenec dovoljene stike, obsegajo: osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča teh oseb in telefonske številke. Telefonske številke oseb s katerimi je imel obsojenec dovoljene stike, je zavod obdeloval z namenom nadzora nad klicnimi številkami, za kar je imel podlago v 75. členu ZIKS-1. Z novelo ZIKS-1G (Uradni list RS, št. 118/18) je bil spremenjen 75. člen ZIKS-1, ki sedaj obsojencem omogoča telefonske klice oseb zunaj zavodov, brez predhodnega dovoljenja direktorja zavoda. Zaradi navedenega obdelava podatkov o telefonskih številkah oseb, s katerimi ima obsojenec dovoljene stike, ni več potrebna in se podatki o telefonskih številkah nadomestijo z enotno matično številko ali drugo identifikacijsko številko.

Zaradi elektronskih evidenc glede vstopov/izstopov, katere sledijo zahtevam zakonodaje s področja varovanja osebnih podatkov, uprava potrebuje poleg ostalih osebnih podatkov tudi enolični identifikator osebe.

Glede na osebne podatke, ki jih zavodi zbirajo, se pogosto dogaja, da je npr. oseba Janez Anton Novak zavedena na vse možne načine - Janez Anton Novak, Anton Janez Novak ipd. To v praksi pomeni, da se posamezniki/obiskovalci ponavljajo in je težko zbrati podatke o vseh obiskih zaprte osebe. Še več težav predstavlja beleženje podatkov tujcev, ko je dostikrat težko razločiti kaj je ime in kaj priimek osebe. V skladu z drugim odstavkom 85. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22) se lahko v zbirki o vstopih in izstopih iz službenih prostorov o posamezniku obdelujejo samo naslednji osebni podatki, kadar je to potrebno: osebno ime, številka in vrsta uradnega identifikacijskega dokumenta, naslov prebivališča, zaposlitev, vrsta in registrska številka vozila ter datum, ura in razlog vstopa ali izstopa v prostore ali izstopa iz njih. Ker so številke identifikacijskih dokumentov (osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje) vezane na posamezni dokument, katerega veljavnost je časovno omejena, se številke

identifikacijskih dokumentov spreminjajo. Oseba, ki je zavedena kot dovoljen obiskovalec z identifikacijsko številko dokumenta, bi se ob vseh naslednjih obiskih morala izkazati s tem istim dokumentom, kljub temu, da je dokumentu že potekel rok veljavnosti.

Edini možen način, da zagotovimo enoličnost posameznikove identitete je osebna identifikacijska številka/enotna matična številka oziroma EMŠO (v nadaljnjem besedilu EMŠO). Sam EMŠO se lahko spremeni le v skrajnih situacijah medtem ko do sprememb številke osebnega dokumenta ne prihaja tako redko.

K 9. členu (sprememba 34.a člena):

34.a člen določa, da podatki o oškodovancu in o njegovem zakonitem zastopniku, kadar je oškodovanec mladoleten, iz 30.b člena obsegajo: ime in priimek, naslov, na katerega želi prejemati obvestila oziroma drugi kontaktni podatki in podatki o prošnji za obveščanje. V skladu s četrtem odstavkom 18. člena ZIKS-1 sodišče zavodu pošlje nalog za izvršitev kazni zapora, ki ga opremi tudi s kontaktnimi podatki oškodovanca iz 34.a člena ZIKS-1 in podatki o zahtevi oškodovanca, da se ga obvesti o pobegu in izpustitvi pripornika, če je oškodovanec v predkazenskem ali kazenskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek, takšno zahtevo podal in je bilo zahtevi ugodeno ter oškodovanec odločitve o obveščanju ni spremenil. Sodišče v skladu s petim odstavkom 65.a člena Zakona o kazenskem postopku, od oškodovanca, ki ni podal ovadbe, ob prvem stiku s pristojnim organom pridobi osebno ime, dan, mesec in leto rojstva, enotno matično številko (v nadaljnjem besedilu: EMŠO), naslov ali prebivališče ter morebitne druge kontaktne podatke. Iz navedenega izhaja, da sodišče od oškodovanca v predkazenskem ali kazenskem postopku pridobi EMŠO in jo z ostalimi podatki posreduje zavodu, v veljavnem členu pa med podatki, ki jih zavod vodi o oškodovancih ni navedene EMŠO. Glede na to, da zavod podatek o EMŠO potrebuje iz razloga, ki je opisan v obrazložitvi k 8. členu, se predlaga dopolnitev 34.a člena z št. EMŠO ali drugo osebno identifikacijsko številko.

K 10. členu (sprememba 76. člena):

Prvi in drugi odstavek 76. člena ZIKS-1 določata, da sme obsojenec v zaprtem in polodprtem in režimu sprejeti štiri pošiljke s hrano na leto, eno pošiljko s perilom in z osebni predmeti na mesec ter neomejeno število pošiljk s časopisi, revijami oziroma knjigami, pri čemer ni določene omejitve glede pošiljateljcev, kot to velja za pošiljatelje pisemskih pošiljk. V skladu z 71. členom ZIKS-1 je treba obsojencu omogočiti neomejeno dopisovanje z ožjimi družinskimi člani. Z drugimi osebami si lahko obsojenec dopisuje, če je to v skladu z njegovim osebnim načrtom. Tudi pravica obsojenca do obiskov je omejena na ožje družinske člane, rejnika in skrbnika. Z dovoljenjem direktorja zavoda ga smejo obiskati tudi druge osebe. S predlagano dopolnitvijo 76. člena ZIKS-1, to je novim četrtem odstavkom, se določa, da obsojenec lahko pošiljke iz prvega in drugega odstavka tega člena sprejema od ožjih družinskih članov, rejnika in skrbnika ter od drugih oseb, s katerim si lahko dopisuje ali ga lahko obiskujejo.

K 11. členu (sprememba 82. člena)

1.točka prvega odstavka 82. člena ZIKS-1 določa, da lahko direktor zavoda, na prošnjo obsojenca, ali z njegovo privolitvijo na prošnjo njegovih ožjih družinskih članov, rejnika in skrbnika, kadar za to ne obstajajo varnostni zadržki, prekine prestajanje kazni zapora, če obsojencu zavod zaradi njegove hude bolezni, poškodbe ali potrebnega zdravljenja, ki ni bolnišnično zdravljenje, ne more zagotoviti potrebne zdravstvene oskrbe. V večini primerov obsojenci po raznih operativnih posegih ali bolezenskih stanjih v času

(pooperativnega) okrevanja nujno potrebujejo ustrezno nego v »domači oskrbi«, katere jim zavodi zaradi prostorskih in drugih omejitev ne morejo nuditi. Z dopolnjeno določbo 1. točke prvega odstavka 82. člena se omogoča prekinitev prestajanja kazni tudi v primerih kadar zavod obsojencu ne more zagotoviti potrebne nege in za prekinitev ne obstaja varnostni zadržek.

V tretjem in sedmem odstavku so popravljeni sklici, ki niso bili spremenjeni ob zadnji noveli ZIKS-1.

K 12. členu (sprememba 82.a člena):

Veljavni 82.a člen ZIKS-1 določa, da se sme privedbo obsojenca na pristojno sodišče ali k pristojnemu državnemu tožilstvu opraviti, če je to potrebno zaradi izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka in na podlagi pisnega naloga ter na stroške pristojnega sodišča oziroma državnega tožilstva. Privedbo obsojenca, ki prestaja kazni zapora v zavodu za prestajanje kazni zapora, opravijo pravosodni policisti. Privedbo obsojenca, ki prestaja hišni zapor, opravi policija.

Povečanje števila zaprtih oseb, zlasti pripornikov, ob hkratnem kadrovskem primanjkljaju zaradi težav pri zaposlovanju pravosodnih policistov, poslabšuje varnostno situacijo v zavodih za prestajanje kazni zapora. Zaradi kadrovske podhranjenosti so najbolj okrnjene ključne aktivnosti, kot je izvajanje spremstev zaprtih oseb, saj so za izvedbo vseh odrejenih spremstev angažirani tudi pravosodni policisti iz redne kvote varovanja zavoda. Slednje pomeni zmanjšanje varnosti v samih zavodih, poleg tega pa je zmanjšano tudi število pravosodnih policistov, ki so odrejeni za varovanje na posameznih spremstvih, kar poveča nevarnost pobegov med izvajanjem spremstev. Poleg tega ima pomanjkanje pravosodnih policistov neposreden negativen vpliv tudi na delovanje sodstva, saj je bilo v letu 2021 iz tega razloga odpovedanih 439 privedb zaprtih oseb na sodišča, v letu 2022 je bilo odpovedanih 717 privedb in v letu 2023 do vključno 31. 8. 2023 je bilo odpovedanih 676 privedb. Odpovedane obravnave povzročajo strošek, ki ga, poleg sodišč, ki so neposredni proračunski uporabniki, nosijo tudi stranke v postopku.

Kljub velikim naporom za zagotovitev ustrezne kadrovske zasedbe v URSIKS, ki bi zagotavljala normalno poslovanje zavodov za prestajanje kazni zapora, URSIKS trenutno ne more izvajati vseh zakonsko določenih nalog. V izogib nadaljnjim odpovedovanjem privedb zaprtih oseb na sodišče, se s predlaganim členom dodaja pravna podlaga za pomoč policije v izjemnih primerih. Navedeni ukrep naj bi trajal do izboljšanja kadrovske situacije v upravi, vendar ne več kot 3 leta.

K 13. členu (sprememba 105. člena):

Komisija za pogojni odpust (v nadaljnjem besedilu: komisija) na posamezni redni seji obravnava približno 200 prošelj obsojencev za pogojni odpust. Člana komisije imata lahko neomejeno število namestnikov, medtem ko ima lahko predsednik komisije po veljavni ureditvi zgolj enega namestnika. V primeru zadržanosti (npr. bolniške odsotnosti) predsednika komisije ali njegovega namestnika, mora tako eden od njiju prevzeti vodenje celotne redne seje, kar pa je, glede na število obravnavanih vlog ter drugo redno delo, ki ga opravljata, velika obremenitev. Vsled navedenega se s predlagano dopolnitvijo 105. člena ZIKS-1, ureja pravna podlaga za imenovanje več namestnikov predsednika komisije.

K 14. členu (sprememba 106. člena):

Prva in druga alineja petega odstavka 106. člena ZIKS-1 se v praksi kažeta kot pomanjkljivi. Skladno z določbo prve alineje je mogoče na dopisni seji odločati zgolj v primerih, ko naj bi prišlo do spremembe odločitve. V praksi pa novonastale okoliščine ali dejstva vedno ne privedejo do drugačne odločitve. Sprememba druge alineje pa je potrebna zaradi dejstva, da komisija praviloma zaseda na rednih sejah in se s petim odstavkom 106. člena omeji možnosti odločanja na dopisnih sejah. V skladu z veljavno ureditvijo bi komisija na dopisni seji morala odločati vsakič, ko obsojenec ali z njegovo privolitvijo njegov ožji družinski član vloži prošnjo med (rednim) zasedanjem in navede, da si želi pogojni odpust pred naslednjo redno sejo. S predlogom sprememb se odločanje na dopisni seji omeji le na primere, ko direktor zavoda poda pozitiven predlog k rešitvi prošnje za pogojni odpust.

S predlagano spremembo v sedmem odstavku se pristojnost za odločanje o zavrženju vloge daje predsedniku komisije. Po veljavni ureditvi je vloge zavrnila komisija, ker pa odločanje v tovrstnih primerih ne sodi na dopisne seje, so se vloge, ki so terjale zavrženje obravnavale na rednih sejah, kjer je število obravnavanih vlog že tako izjemno veliko. S spremembo lahko predsednik komisije nemudoma po prejetju vloge sam odloči o njenem zavrženju.

Komisija v praksi datum pogojnega odpusta obsojenca določi v času med dvema rednima zasedanjema, vendar pa ta možnost do sedaj zakonsko ni bila urejena. Ker pa datum med rednima zasedanja ni točno določen, saj predsednik komisije sejo razpiše 45 dni pred zasedanjem, predlog novega devetega odstavka določa, da se kot datum pogojnega odpusta lahko določi datum znotraj treh mesecev od odločanja komisije.

K 15. členu (sprememba 108. člena):

Na podlagi 108. člena ZIKS-1 ima direktor zavoda pravico potem, ko dobi mnenje strokovnih delavcev, predčasno odpustiti obsojenca, ki se ustrezno obnaša, si prizadeva pri delu in se aktivno udeležuje drugih koristnih dejavnosti ter je prestal dve tretjini kazni, vendar največ tri mesece pred iztekom kazni. S predlagano spremembo člena maksimalen čas predčasnega odpusta spreminja iz treh na šest mesecev pred iztekom kazni. Pogoj dve tretjini prestane kazni ostaja, kar je pomembno pri krajših kaznih, s predlagano spremembo pa se daje možnost direktorju zavoda, da obsojenca, ki se ustrezno obnaša, si prizadeva pri delu in se aktivno udeležuje drugih koristnih dejavnosti, pogojno odpusti največ šest mesecev pred dejanskim iztekom kazni, kar je pomembno pri daljših prostostnih kaznih (več let). Nenazadnje je tudi možnost vključitve v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri zavodu za zaposlovanje in sklenitve neposrednega delovnega razmerja z delodajalcem, na podlagi četrtega odstavka 99. člena ZIKS-1, omejena na šest mesecev pred odpustom.

K 16. členu (sprememba 109. člena)

Na podlagi 9. odstavka 202. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZP) se nadomestni zapor izvrši po pravilih, ki jih za izvrševanje kazni zavora določa zakon, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij. 20.a člen ZP določa da, sodišče sankcijo izvrši tako, da za vsakih začetih 100 eurov neplačane globe določi en dan zavora, ter da ko storilec prestane nadomestni zapor, terjatev iz naslova neplačane globe, ki je zajeta s sklepom o nadomestnem zaporu, ugasne. V skladu s šestim odstavkom 20. člena ZIKS-1 se začetek prestajanja kazni šteje od dneva zglasitve oziroma privedbe obsojenca v zavod. Glede na navedeno se za dan prestajanja sankcije šteje dan prihoda v zavod, ne

glede na uro prihoda (npr. prihoda ob 10.00 uri ali ob 23.55 uri se štejeta za prestani dan zavora).

Tudi kazen zavora izrečena na podlagi Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZIZ) se izvrši po določbah ZIKS-1. V skladu s petim odstavkom 33. člena sodišče, če dolжник, ki je fizična oseba ali podjetnik ne plača izrečene kazni v roku, določi, da se kazen izterja po uradni dolžnosti, če to ni možno, pa izvrši tako, da se za vsakih začetih 100 eurov denarne kazni določi en dan zavora. Glede na določbo 20. člena ZIKS-1, se npr. kazen zavora enega dne izrečena po ZIZ, ki je posledica neplačila globe v višini 100 €, izvrši v nekaj urah prestajanja kazni v zavodu (odvisno od prihoda v zavod). Zaradi opisanih primerov se predlaga sprememba člena, ki bi določala, da se v navedenih primerih za dan prestajanja zavora šteje 24 ur.

Če oseba kazen zavora ali nadomestnega zavora nastopila v nočnih urah in se ji tako sankcija izteče na katerikoli dan med 21.00 in 6.00 uro, se jo po predlagani novem tretjem odstavku, s prestajanja kazni zavora ali nadomestnega zavora odpusti do 21.00 ure. V praksi se dogaja, da je oseba privedena v zavod s strani policije tudi v nočnem času. Ker v navedenem času običajno ni javnega prevoza, v zavodu pa tudi ne osebja, ki sicer uredi potrebne formalnosti ob odpustu, se v teh primerih predlaga odpust do 21.00 ure (istega dne ali prejšnjega kot se osebi izteče zavora ali nadomestni zavora).

K 17. členu (sprememba 109.a člena)

Zaradi pristojnosti Uprave Republike Slovenije za probacijo nad izvrševanjem hišnega zavora (obrazložitev k 2. 5. in 6. členu) se s predlagano spremembo naloge, ki jih je po veljavnem členu izvajal zavod, prenašajo na pristojno enoto za probacijo.

K 18. členu (sprememba 148. člena):

Sprememba člena je posledica težav, ki so se pri njegovem izvajanju pokazale v praksi, in sicer zdravstveni zavodi, niso izrazili pripravljenosti za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu, posledično pa bi se ukrep lahko izvajal le v manjšem številu zavodov. Navedeno je zelo problematično, saj se mora tovrsten ukrep izvajati razpršeno (v več zdravstvenih zavodih po Sloveniji). Sprememba člena tako predvideva, da predlog zdravstvenega zavoda ni več potreben, ampak bo o uvrstitvi na seznam odločilo ministrstvo, pristojno za zdravje. Ukrep bi tako lahko izvajali javni zdravstveni zavodi in druge fizične in pravne osebe s koncesijo za psihiatrično dejavnost, ki izpolnjujejo pogoje po ZIKS-1 oziroma pravilniku.

K 19. členu (sprememba 201. člena)

201. člen ZIKS-1 določa, da se v Republiki Sloveniji kazenske sankcije izvršujejo v okviru Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij kot organa v sestavi ministrstva, pristojnega za pravosodje, ter da upravo sestavljajo notranje organizacijske enote: Generalni urad, zavodi za prestajanje kazni zavora, ki imajo lahko dislocirane oddelke in prevzgojni dom. Zaradi ustanovitve nove notranje organizacijske enote uprave, se predlaga dopolnitev citiranega člena. Kot novo notranjo organizacijsko enoto uprave se določa akademijo, v okviru katere se organizira center za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev v upravi ter raziskovalni center.

K 20 členu (sprememba 202. člena)

Sprememba 202. člena ZIKS-1 je posledica nove notranje organizacijske enote uprave, to je akademija. V 202. členu ZIKS-1, ki določa naloge notranjih organizacijskih enot, se dodajajo naloge akademije.

K 21. členu (nova 202.a in 202.b člena)

Novi 202.a člen določa, da izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev uprave poteka po programih, ki jih potrdi generalni direktor na podlagi 102. in 103. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPĐVE in 202/21 – odl. US in 3/22 – ZDeb; v nadaljevanju: ZJU) in ZIKS-1.

Trenutni izobraževalni programi v Sloveniji ne zagotavljajo potrebnih znanj, veščin in kompetenc za učinkovito delo v zaporskem sistemu, zaradi česar je potrebno zaposlene vključevati v dodatna usposabljanja in izobraževanja, kjer pridobijo specifična znanja in veščine. To se še posebej izraža pri pravosodnih policistih, saj obstoječi študijski programi v Sloveniji ne nudijo potrebnih kompetenc za opravljanje poklica. Ne nazadnje zaposleni v zaporih velik del svojega življenja preživljajo v istih zaprtih institucijah in podobnih razmerah kot zaprte osebe. Pereč problem, ki ga zaznavamo med zaposlenimi je poklicna izgorelost, ki pa nedvoumno izhaja iz pomanjkanja znanj, spretnosti in veščin za soočanje z vsakodnevnimi stresnimi situacijami pri delu z zaprtimi osebami. Da bodo zaposleni, ki se dnevno pri svojem delu srečujejo z nepredvidljivimi, stresnimi situacijami, zmožni pri delu z zaprtimi osebami ohraniti integriteto in spoštovati človekove pravice ter hkrati skrbeti za reintegracijo, varnost in zdravje zaprtih oseb, je potrebno aktivno delovanje akademije.

Obstoječi kader se srečuje z vedno širšim in zahtevnejšim obsegom dela. Vsled navedenega se bo v okviru Centra za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje omogočalo izvajanje izobraževalnih potreb, v primeru, kjer uprava ne bo imela lastnih kapacitet, lahko izvajajo tudi druga ministrstva in zunanje inštitucije. Medsebojne pravice in obveznosti akademije in udeležencev bo določil generalni direktor z internim aktom.

V dodatnem 202.b členu se določa, da se bo v akademiji izvajala tudi raziskovalna dejavnost s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Na podlagi izobraževalnih potreb in potreb po raziskovalni dejavnosti sodeluje akademija tudi z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi inštitucijami, kjer se bo obseg, vrste in način sodelovanja ter medsebojna razmerja pa se bo urejalo s pogodbo.

K 22. členu (sprememba 204. člena)

204. člen ZIKS-1 določa, da zavode ustanavlja in odpravlja Vlada Republike Slovenije z uredbo. Ker je tudi akademija, enako kot zavodi za prestajanje kazni zapora, notranja organizacijska enota uprave, se predlaga dopolnitev člena, ki določa, da tudi akademijo in prevzgojni dom ustanavlja in odpravlja Vlada Republike Slovenije z uredbo.

K 23. členu (sprememba 205. člena)

Tretji odstavek 205. člena ZIKS-1 določa, da delo zavoda vodi direktor zavoda, ter da je direktor zavoda višji upravni delavec, ki je za svoje delo in za delo zavoda odgovoren generalnemu direktorju uprave. Zaradi neustrezne terminologije se besedilo v tretjem odstavku »višji upravni delavec« črta. Zaradi ustanovitve akademije se predlaga tudi nov četrti odstavek, ki določa, da akademijo vodi direktor. Zaradi preoblikovanja tretjega odstavka, se predlaga nov peti odstavek, ki določa, da so direktorji notranjih organizacijskih enot za svoje delo odgovorni generalnemu direktorju.

K 24. členu (sprememba 214. člena)

ZIKS-1 v drugem odstavku 214. člena določa, kdo so pooblaščené uradne osebe v upravi. Ker ima generalni direktor svojega namestnika in je to delovno mesto tudi sistemizirano v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, se s predlagano dopolnitvijo zakonsko ureja, da je tudi namestnik generalnega direktorja pooblaščená uradna oseba. Hkrati se določno opredeljuje tudi, da so pooblaščené uradne osebe na Generalnem uradu samo tisti delavci, ki poleg drugih nalog, skladno s 5. točko drugega odstavka 202. člena ZIKS-1 izvajajo interne nadzore nad vsemi področji dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu ter usmerjajo in usklajujejo njihovo delo.

V upravi se zaradi učinkovitega načrtovanja kadrovskih virov že dlje časa izkazuje nujnost sprejetja kadrovskih standardov in normativov za pravosodne policiste in strokovne delavce, ki bi temeljili na potrebah po ustrezno usposobljenih delavcih in njihovem zadostnem številu za optimalno opravljanje vseh nalog v zvezi z izvrševanjem kazenskih sankcij, zato se s predlagano dopolnitvijo ureja pravna podlaga za sprejem le-teh.

K 25. členu (nov 226.a člen)

Ker je delo v zaporskem okolju izjemno stresno in podvrženo hudim psihičnim obremenitvam (še posebej npr. ob izrednih dogodkih) se s predlagano dopolnitvijo zakona dodaja pravna podlaga za ureditev nudenja strokovne psihološke pomoči in podpore delavcem in tudi njihovim ožjim družinskim članom. Psihološka podpora zaposlenim bo namenjena krepitvi zdravja in ukrepom za obvladovanje psihosocialnih tveganj na delovnem mestu, vse s ciljem dviga motivacije, zadovoljstva ter dobrega počutja zaposlenih. S predlagano dopolnitvijo se zasledujejo tudi cilji varovanja in promocijo zdravja na delovnem mestu po zakonu, ki ureja varnost in zdravje pri delu. Težave, stiske in psihične obremenitve namreč lahko močno vplivajo na uspešnost pri delu, kažejo pa se v obliki stresnega odziva, utrujenosti, slabih medosebnih odnosov ter vplivajo na pojav absentizma in fluktuacije zaposlenih. Psihološka pomoč in podpora bi bila stalna brezplačna svetovalna pomoč zaposlenim pri razreševanju različnih težav, ki nastanejo v povezavi z opravljanjem dela ali izven delovnega mesta (zasebno življenje), deležni pa bi je bili tudi ožji družinski člani zaposlenih.

K 26. členu (sprememba 227.b člena)

142. člen Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22 in 54/22 – ZUPŠ-1, v nadaljevanju: ZDR-1) med drugim določa, da je delovni čas efektivni delovni čas in čas odmora po 154. členu tega zakona ter čas upravičenih odsotnosti z dela v skladu z zakonom in kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom. Prvi odstavek veljavnega 227.b člena določa, da se pri izračunu povprečne omejitve delovnega časa v obdobju štirih mesecev ne upoštevata letni dopust in odsotnost z dela zaradi bolezni, kar je v nasprotju s prej navedeno določbo ZDR-1 in Direktivo 2003/88/ES o določenih vidikih organizacije delovnega časa, zato se s predlagano spremembo člena to določilo črta.

K 27. členu (nov 230.a člen):

V skladu s prvim odstavkom predlaganega novega 230.a člena ZIKS-1 se poklic pravosodnega policista določi s poklicnim standardom, ki je podlaga za oblikovanje izobraževalnih programov in nacionalne poklicne kvalifikacije (v nadaljevanju NPK). Poklicni standard je podlaga za načrtovanje doseganja in preverjanja učnih izidov v izobraževalnih programih ter definiranje kompetenc, ki jih mora posameznik dokazati s

posrednim ali neposrednim preverjanjem v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Poklicni standard je usklajen popis vseh del, ki jih opravlja posameznik v nekem poklicu ali sklopu del in popis poklicnih kompetenc, ki so potrebne za opravljanje teh del. Z njim delodajalec izrazi zahtevano znanje in spretnosti v spreminjajoči se poklicni strukturi. Na njegovi podlagi se oblikuje ponudba programov poklicnega in strokovnega izobraževanja. Leta 2022 je bil oblikovan poklicni standard pravosodni policist na VI. ravni zahtevnosti. Po oblikovanju tega poklicnega standarda razlikujemo dvoje delovnih mest in sicer delovno mesto pravosodnega policista, za katero se zahteva najmanj srednješolska izobrazba (V. tarifni razred) in delovno mesto pravosodnega policista, kjer je kot pogoj določen poklic pravosodnega policista (VI. tarifni razred). Slednje bodo lahko zasedli pravosodni policisti z najmanj višješolsko izobrazbo ali najmanj srednješolsko izobrazbo in pridobljenim certifikatom za NPK pravosodni policist, medtem ko ga pravosodni policisti s samo srednješolsko izobrazbo, brez pridobljene NPK, ne bodo mogli zasesti.

Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPVE, 202/21 – odl. US in 3 /22 – ZDeb, v nadaljnjem besedilu: ZJU) v prvem odstavku 86. člena določa, da so pogoji za imenovanje v naziv najmanj predpisana izobrazba in znanje uradnega jezika. Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 9 5/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 6 7/17, 84/18 in 204/21; v nadaljevanju ZSPJS) v četrtem odstavku 8. člena določa, da se v tarifne razrede iz tretjega odstavka uvrščajo tudi delovna mesta, za katera se zahteva nacionalna poklicna kvalifikacija glede na določeno raven zahtevnosti. Ker NPK ni možno enačiti z izobrazbo, kot jo določa ZJU, saj z njeno pridobitvijo posamezniki izkazujejo poklicno usposobljenost na določeni ravni zahtevnosti del oziroma določena znanja in kompetence, ne pa tudi stopnje izobrazbe, se s predlaganim dodatnim členom določa, da bodo pravosodni policisti s srednješolsko izobrazbo in pridobljenim certifikatom za NPK pravosodni policist izpolnjevali tudi pogoj glede predpisane izobrazbe.

Skladno s tretjim odstavkom 22. člena ZJU so lahko posamezna vprašanja za delavce v službi za izvrševanje kazenskih sankcij s posebnim zakonom drugače urejena, kot so urejena v tem zakonu, če je to potrebno zaradi specifične narave njihovih nalog oziroma za izvrševanje posebnih dolžnosti in pooblastil. Predlagan novi tretji odstavek 230.a. člena ZIKS-1 pomeni izjemo od ZJU, ki v tretjem odstavku 87. člena določa, da je predpisana izobrazba za nazive četrtega kariernega razreda najmanj višja strokovna izobrazba. Izjema pomeni uveljavitev možnosti izpolnitve pogoja s certifikatom NPK - pravosodni policist, ob pogoju minimalno določene srednješolske izobrazbe. Namen predlagane spremembe je, da bodo naloge na delovnih mestih, kjer je kot pogoj določen poklic pravosodni policist lahko izvajali pravosodni policisti, ki imajo doseženo najmanj srednješolsko izobrazbo in bodo pridobili certifikat za NPK - pravosodni policist, s katerim se bo izkazala poklicna usposobljenost za izvajanje nalog na ravni zahtevnosti del, ki je določena za poklic pravosodni policist (VI.). Z vidika strokovnosti in zakonitosti opravljanja nalog pravosodnih policistov oziroma izvajanja njihovih pooblastil ta sprememba nima negativnih posledic, omogoča pa karierni razvoj pravosodnih policistov, ki sicer te možnosti nimajo, zato je predlagana sprememba za upravo izredno pomembna, sploh od dejstvu pomanjkanja pravosodnih policistov in nezanimanja za ta poklic zaradi, z Uredbo o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih, določenega začetnega plačnega razreda in v povezavi z dejavniki tveganja na teh delovnih mestih. Delovna mesta, kjer je kot

pogoj določen poklic pravosodnega policista in jih bodo zasedle osebe, ki imajo srednješolsko izobrazbo ter bodo pridobile certifikat NPK, se določijo v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest in se razlikujejo od ostalih delovnih mest, kjer kot pogoj ni določen poklic pravosodnega policista in jih lahko zasedajo osebe, ki imajo najmanj srednješolsko izobrazbo.

Ker so pogoji in postopek pridobivanja NPK urejeni z Zakonom o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09), se jih sedaj posebej ne določa v ZIKS-1.

V četrtem odstavku 230 a. člena se določa, da se ne glede na določbe Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15 in 4/16) pravosodni policist z najmanj srednješolsko izobrazbo, po pridobitvi certifikata NPK, premesti na delovno mesto pravosodni policist v VI. tarifnem razredu, kjer je kot pogoj določen poklic pravosodnega policista in se ga imenuje v uradniški naziv z isto zaporedno številko, kot ga je dosegel na prejšnjem delovnem mestu. Predmetna določba je nujno potrebna, saj bi v nasprotnem primeru pravosodni policisti s srednješolsko izobrazbo po pridobljenem certifikatu NPK ob premestitvi na delovno mesto v VI. tarifnem razredu morali biti uvrščeni v najnižji naziv takšnega delovnega mesta in bi tako celo izgubili plačne razrede (sploh tisti, ki bodo po pridobitvi certifikata NPK in pred premestitvijo že v najvišjem nazivu delovnega mesta). Ker je namen izvedbe programa NPK poklicna usposobljenost ter pridobitev znanja in kompetenc na višji ravni zahtevnosti del, s premestitvijo na delovno mesto v VI. tarifni razred pravosodni policisti ne bi smeli biti v slabšem položaju kar se uvrstitve v plačne razrede tiče, ampak v boljšem, kar pa je možno doseči le s takšno predlagano določbo. Ob premestitvi pravosodnega policista na delovno mesto v VI. tarifnem razredu se plačni razred določi v skladu s prvim odstavkom 19. člena ZSPJS.

K 28. členu (sprememba 231. člena):

V 231. členu ZIKS-1 so določeni tisti pogoji za sklenitev delovnega razmerja za opravljanje nalog pravosodnega policista, ki niso zajeti že v zakonu, ki ureja sistem javnih uslužbencev (ZJU). Delovno mesto pravosodni policist je uradniško delovno mesto, kjer se dela in naloge opravljajo v uradniških nazivih. Po ZJU so pogoji za imenovanje v naziv najmanj predpisana izobrazba, znanje uradnega jezika, državljanstvo Republike Slovenije, da oseba ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila obsojena na nepogojno kazen zavora v trajanju več kot šest mesecev ter da zoper osebo ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti. Kot pogoj za imenovanje v naziv se lahko določijo tudi delovne izkušnje in drugi pogoji v skladu z zakonom.

Že ZJU določa, da je pogoj za imenovanje uradnika v naziv državljanstvo RS, s predlagano spremembo ZIKS-1 pa se kot pogoj za sklenitev delovnega razmerja pravosodnega policista, ki je prav tako uradnik in imenovan v uradniški naziv, določa državljanstvo Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Evropski uniji. Posameznik lahko slovensko državljanstvo pridobi ob rojstvu ali z naturalizacijo, če predpisano časovno obdobje dejansko in neprekinjeno živi v Republiki Sloveniji. Z vstopom v Evropsko unijo so državljani posameznih držav članic Evropske unije (tudi Slovenije) postali državljani Evropske unije. S tem so pridobili pravico do prostega gibanja na

ozemlju Evropske unije ter pravico do prebivanja na ozemlju držav članic. Državljeni EU samodejno pridobijo pravico do stalnega prebivališča v drugi državi EU, če tam zakonito prebivajo neprekinjeno vsaj 5 let. Če izpolnjujejo ta pogoj, lahko zaprosijo za dovoljenje za stalno prebivanje, ki dokazuje njihovo pravico do stalnega prebivanja v državi, v kateri zdaj živijo, in sicer brez pogojev. Državljeni EU lahko tako prebivajo in se naselijo v kateri koli državi EU, kar pomeni, da lahko potem tudi kandidirajo na prostih delovnih mestih, ne glede na to, kje v EU imajo stalno prebivališče. Predlagana sprememba prve točke prvega odstavka 231. člena ZIKS-1 je tako smiselna. Pod takšnim pogojem se zaposluje tudi policiste v policiji.

Poimenovanja nazivov uradnikov v pravosodnih organih, pripadnikov Slovenske vojske, diplomatov, policistov, paznikov, carinikov, inšpektorjev in drugih uradnikov s posebnimi pooblastili in dolžnostmi se skladno z ZJU določijo s posebnim zakonom ali z uredbo vlade. Uradniška delovna mesta v organih državne uprave, pravosodnih organih in upravah lokalnih skupnosti razvrsti vlada z uredbo. Pri določitvi poimenovanj nazivov je potrebno upoštevati določbe o kariernih razredih in najvišjem skupnem številu nazivov ter najvišjem številu nazivov v posameznih kariernih razredih iz ZJU. Predpisana izobrazba za nazive petega kariernega razreda je skladno z ZJU najmanj srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba. Pogoje glede dolžine zahtevanih delovnih izkušenj za imenovanje v nazive ob sklenitvi delovnega razmerja v organih državne uprave, pravosodnih organih in upravah lokalnih skupnosti prav tako določi vlada. Z Uredbo o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih so urejena skupna merila za notranjo organizacijo v organih državne uprave ter razvrstitve uradniških delovnih mest, pogoji za uradniška delovna mesta v organih državne uprave in upravah lokalnih skupnosti (v nadaljevanju: organi javne uprave) in v pravosodnih organih ter uradniški nazivi in delovne izkušnje, potrebne za pridobitev naziva, v organih javne uprave in v pravosodnih organih. V uredbi o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih so za delovno mesto pravosodni policist določeni pogoji glede izobrazbe, potrebnih delovnih izkušenj, razpon plačnih razredov znotraj posameznega naziva, itd, tako v ZIKS-1 ni potrebno kot pogoja za sklenitev delovnega razmerja pravosodnega policista določati predpisane izobrazbe, zato se ta pogoj s predlagano spremembo ZIKS-1 črta.

Pogoj ustrezne psihofizične sposobnosti se ohranja, s spremembo pa se predlaga črtanje v delu » ne uživa prepovednih drog«, saj je to eden od varnostnih zadržkov, določen v 231 a. členu ZIKS-1, ki se tako ali tako preverja v sklopu varnostnega preverjanja pred sklenitvijo delovnega razmerja.

Kot pogoj za sklenitev delovnega razmerja za uradniško delovno mesto oziroma za imenovanje v uradniški naziv je že skladno z ZJU določen pogoj, da oseba ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila obsojena na nepogojno kazen zavora v trajanju več kot šest mesecev ter da zoper osebo ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti. Ker so delovna mesta pravosodnih policistov zaradi dela s priprtimi osebami in zaprtimi osebami, ki so obsojene za različna kazniva dejanja, specifična, se s predlagano spremembo ZIKS-1 ta pogoj, določen že z ZJU nekoliko zaostri in sicer se kot pogoj določi, da oseba ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila obsojena na nepogojno kazen zavora v trajanju več kot tri mesece. Pogoj iz ZJU glede vložene pravnomočne obtožnice pa ostaja enak zato ga v ZIKS-1 ni potrebno določati.

Pri pogoj za sklenitev delovnega razmerja za pravosodnega policista, da je bila oseba varnostno preverjena in da zanjo ne obstaja varnostni zadržek, se s predlagano

spremembo dodaja le, da je bila oseba varnostno preverjena »v obsegu in na način, kot je določen v tem zakonu«, saj je, ob dejstvu, da ZIKS-1 tisti, ki določa varnostne zadržke ter sam postopek in s tem obseg ter način varnostnega preverjanja, takšna sprememba smiselna.

V prvem odstavku 231. člena se kot pogoj za sklenitev delovnega razmerja za pravosodnega policista dodaja veljavno vozniško dovoljenje B – kategorije, ki je nujno potrebno za opravljanje nalog na delovnem mestu pravosodnega policista (npr. spremljanje na sodišča, zdravstvene ustanove, itd.), zato je izrednega pomena, da se to po novem zahteva tudi v razpisnih pogojih.

V drugem odstavku novega 231. člena ZIKS-1 se določa, da se ustrezne delovne izkušnje kot pogoj za sklenitev delovnega razmerja za opravljanje nalog pravosodnega policista, določijo v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

Obstoječi tretji odstavek 231. člena, kjer je navedeno, da Uprava zbira podatke iz prvega odstavka tega člena neposredno od osebe, na katero se podatki nanašajo, z njeno pisno privolitvijo pa tudi od drugih oseb, organov in organizacij, se črta in se predmetna vsebina uredi v novem 231. b. členu, ki ureja varnostni zadržek. Določilo o tem, kdaj se izvede varnostno preverjanje in na kakšen način spada pod določilo o varnostnih zadržkih, saj se z varnostnim preverjanjem ugotavljajo varnostni zadržki. V 231. členu so določeni le pogoji za sklenitev delovnega razmerja za pravosodnega policista medtem ko sama izvedba oziroma preverjanje teh pogojev spada pod varnostno preverjanje oziroma varnostne zadržke.

Četrty in peti odstavek obstoječega 231. člena se prav tako črtata, saj navedba, da se z osebo, za katero se z varnostnim preverjanjem ugotovi obstoj varnostnega zadržka, delovno razmerje ne sklene in da se za osebo, ki ne privoli v varnostno preverjanje, šteje, da ne izpolnjuje pogojev za sklenitev delovnega razmerja, ni potrebna, ker je že med pogoji za sklenitev delovnega razmerja pravosodnega policista v prvem odstavku 231. člena določeno, da se oseba varnostno preveri in da zanjo ne obstaja varnostni zadržek in če nekdo ne izpolnjuje pogojev za zasedbo delovnega mesta se, z njim ne sklene delovno razmerje. Enako je v primeru, če oseba ne privoli v varnostno preverjanje, ki je določeno kot pogoj za sklenitev delovnega razmerja. Varnostni zadržek ne sme obstajati v celotnem času sklenjenega delovnega razmerja za delovno mesto pravosodnega policista in v kolikor se po sklenitvi delovnega razmerja izkaže oziroma ugotovi, da obstaja, se delovno razmerje prekine in pogodba o zaposlitvi preneha veljati že z vidika neizpolnjevanja pogojev za zasedbo tega delovnega mesta.

Šesti odstavek veljavnega 231. člena, v katerem je določeno, da se sklenitev delovnega razmerja za opravljanje nalog pravosodnega policista izvede skladno z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, če ta zakon ne določa drugače, postane tretji odstavek predlaganega spremenjenega člena.

K 29. členu (nov 231.a. člen):

Skladno z Uredbo o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih se lahko naloge na uradniškem delovnem mestu opravljajo v treh zaporednih nazivih kariernega razreda. Glede na specifično nalogo, ki jih v zavodih za prestajanje kazni zapora opravljajo pravosodni policisti, ki so pri svojem delu vsakodnevno izpostavljeni raznoraznim nepredvidljivim tveganjem in se tako razlikujejo od ostalih uradnikov, se s predlaganim novim členom omogoča, da se delovna mesta pravosodnih policistov v V., VI. VII/1. in VII/2. tarifnem razredu sistemizirajo v enem, dveh ali treh nazivih, pri čemer število sistemiziranih delovnih mest

v enem in v dveh nazivih ni omejeno. S takšno spremembo bi se delovna mesta pravosodnih policistov urejala na enak način kot delovna mesta policistov, kar je, glede dejavnikov tveganja na delovnem mestu povsem primerljivo, utemeljeno in tudi smiselno.

K 30. členu (nov 231.b. člen):

Vsebina 231.a ZIKS-1 člena je prenesena v 231. b člen ZIKS-1, kateremu se dodajata nov peti in šesti odstavek. Z novim petim odstavkom se določa, da uprava izvede varnostno preverjanje osebe pred sklenitvijo delovnega razmerja za delovno mesto pravosodni policist, saj je potrebno že pred sklenitvijo delovnega razmerja ugotoviti ali obstaja kakšen zadržek za sklenitev. Z novim šestim odstavkom pa se določa, da se varnostno preverjanje izvede s pisno privolitvijo te osebe, kar je smiselno, saj se v postopku varnostnega preverjanja pridobijo takšni podatki, katerih brez pisne privolitve te osebe, delodajalec ne bi mogel pridobiti.

K 31. členu:

Dosedanji 231. b člen postane 231. c člen.

K 32. členu (sprememba 232. člena):

S predlagano spremembo petega odstavka 232. člena se določa, da pravosodni policist, ki mu delovno razmerje preneha po njegovi volji ali krivdi med usposabljanjem ali pred potekom roka iz četrtega odstavka tega člena, povrne sorazmerni del stroškov usposabljanja in sicer glede na to koliko časa je že bil na usposabljanju oziroma je opravljal dela in naloge pravosodnega policista in ne vse stroške usposabljanja, kot je določeno v obstoječem ZIKS-1, saj je čas, ki je določen kot pogoj v četrtem odstavku (da mora ostati v delovnem razmerju dvakrat toliko časa kot je trajalo usposabljanje) že izpolnil.

Skladno z določbami 232. člena ZIKS-1 mora pravosodni policist v osemnajstih mesecih po sprejemu v delovno razmerje uspešno opraviti predpisano usposabljanje in zahtevan strokovni izpit (t.i. začetno usposabljanje). Po opravljenem strokovnem izpitu pred generalnim direktorjem poda prisego, da bo naloge varovanja in nadzora izpolnjeval vestno, odgovorno, humano in zakonito ter spoštoval človekove pravice in temeljne svoboščine. S tem se šteje, da je pravosodni policist strokovno usposobljen in za izvrševanje nalog lahko uporablja pooblastila, ki jih določa zakon. Ker pa morajo biti pravosodni policisti strokovno in psihofizično usposobljeni za opravljanje nalog, se tudi v nadaljevanju (po opravljenem strokovnem izpitu) redno usposabljujejo z namenom obnavljanja in pridobivanja znanja o predpisih ter znanj in veščin za ustrezno usposobljenost za delo. Usposabljanje poteka po programih, ki vključujejo seznanjanje s predpisi s področja izvrševanja kazenskih sankcij, usposabljanje za izvrševanje pooblastil s praktičnim postopkom, tehnike obvladovanja oseb ter vaje v streljanju. Pravosodni policisti torej opravijo strokovni izpit (veljavnost tega jim s prenehanjem delovnega razmerja v upravi ne preneha), v nadaljevanju pa se nato redno usposabljujejo tekom celotnega trajanja pogodbe o zaposlitvi.

S predlagano dopolnitvijo 232. člena ZIKS-1 (šesti odstavek) se tako izrecno določa, da imajo pravosodni policisti, ki delovno razmerje v upravi ponovno sklenejo (npr. po odhodu k drugemu delodajalcu) ali opravljajo delo po drugi pravni podlagi (po upokojitvi nadaljujejo z delom po pogodbi o opravljanju začasnega ali občasnega dela) enaka pooblastila za opravljanje nalog kot so jih imeli pred prenehanjem delovnega razmerja oziroma, da jim po ponovni sklenitvi delovnega razmerja ali opravljanja dela po drugi pravni podlagi, ni potrebno opraviti usposabljanja in strokovni izpit, kar sicer velja za vse pravosodne policiste, ki sklenejo delovno razmerje.

K 33. členu (sprememba 233. člena)

Drugi odstavek 233. člena veljavnega ZIKS-1 določa, da Generalni urad skrbi za načrtovanje in izvajanje usposabljanja ter zagotavlja pogoje za usposabljanje pravosodnih policistov. Ker se s predlagano novelo zakona pristojnost izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja delavcev uprave (predlog novega 202.a člena) daje akademiji, kot notranji organizacijski enoti uprave, se v tem delu ustrezno spreminja drugi odstavek citirane določbe.

Ker je v predlogu novega 202. člena ZIKS-1 določeno tudi, da izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev uprave poteka po programih, ki jih potrdi generalni direktor, se posledično v tretjem odstavku navedenega člena črta pristojnost generalnega direktorja za določanje programov usposabljanja pravosodnih policistov. Ta naloga se prenaša na akademijo, programe pa bo potrdil generalni direktor.

K 34. členu (dodaten 233.b. člen)

Kronično pomanjkanje pravosodnih policistov je ta trenutek, ne glede na povečane aktivnosti za pospešitev zaposlovanja in izdatno promocijo poklica pravosodnega policista, zaskrbiljujoče. Kljub formalni možnosti zaposlitev (kvote, sredstva za plače) in agresivnejši promociji poklica pravosodnega policista (karierni in poklicni sejmi, družbena omrežja, intenzivirana medijska pojavnost, medijske kampanje) je URSIKS na trgu delovne sile nezanimiva. Odzivi na razpise za zasedbo delovnega mesta pravosodni policist so izredno slabi. Glede na negativen trend zaposlovanja je eden od ključnih ciljev nabora ukrepov za izboljšanje kadrovske situacije povečanje zanimanja za zaposlitev in zagotovitev načrtnega zadrževanja kadra ter zaustavitev fluktuacije pravosodnih policistov v vseh zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu. S predlaganim členom se povečuje možnost pridobivanja novih kadrov, pravosodnih policistov. Smiselno enaka rešitev za pridobivanje novih kadrov je vsebovana tudi v Zakonu o službi v slovenski vojski (19. odstavek 49. člena). Pravosodnemu policistu, ki bi prvič sklenil pogodbo o zaposlitvi, bi se prvih pet let izplačevala denarna nagrada v določenem znesku z zavezo, da po tem obdobju ostane v delovnem razmerju najmanj še dodatnih pet let. Na ta način bi na novo zaposleni pridobili dodatna finančna sredstva v obdobju, ko je plača najnižja. Po petletnem obdobju se pravosodnemu policistu namreč plača zviša tudi zaradi dodatka na stalnost, ki mu pripada na podlagi 221. člena ZIKS-1.

K 35. členu (sprememba 236. člena)

S predlagano spremembo prvega odstavka 236. člena ZIKS-1 se pristojnost za prvo odstranitev obsojenca iz bivalnega ali drugih prostorov in namestitvev v posebni prostor prenaša s pravosodnega policista na pravosodnega policista, ki vodi izmeno, torej na operativnega vodjo izmene. V praksi skorajda ni bilo primera, da bi ob izkazanih razlogih za namestitvev obsojenca v posebni prostor odločal pravosodni policist sam in ne operativni vodja izmene.

V praksi se je izkazalo tudi, da direktor zavoda, ki mora na podlagi trenutno veljavnega drugega odstavka citiranega člena za nadaljnjo namestitvev (po 12-tih urah) vodi izmene podati soglasje, dejanskega vpogleda v (izredno) situacijo nima (na kraju samem ponavadi niti ni prisoten) in soglasje podaja na osnovi informacij, ki mu jih operativni vodja sporoča (v večini primerov po telefonu) in ne na podlagi lastnih ugotovitev. Po predlogu spremenjenega drugega odstavka citiranega člena soglasje direktorja zavoda za vsa podaljšanja namestitvev obsojenca v posebnem prostoru ni več potrebno.

Obsojenca, ki je odstranjen v poseben prostor, pravosodni policisti posebej nadzorujejo ter skrbijo za njegovo varnost in zdravje (nadzor izvaja oseba istega spola). Glede na zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov, je v spremenjenem predlogu tretjega odstavka določno opredeljeno oziroma dana pravna podlaga za izvajanje nadzora preko videonadzornih kamer, če te možnosti ni, pa je obsojenec posebej nadzorovan (fizično) s strani pravosodnih policistov. V spremenjenem tretjem odstavku je določno opredeljeno tudi, da vodja izmene pravosodnih policistov, če se pri nadzorovanju obsojenca ugotovi, da razlogi niso več podani, odredi, da se ga namesti nazaj v bivalni prostor.

V predlogu novega četrtega odstavka je urejena pristojnost za odločanje, ki je, kot obrazloženo že zgoraj, v celoti dana vodji izmene pravosodnih policistov. Ker gre za ukrep zagotavljanja varnosti, reda in discipline, s katerim ni mogoče odlašati, je določeno tudi, da pritožba zoper odločbo (vsakokratno odločbo za 12 ur) ne zadrži izvršitve odločitve.

K 36. členu (sprememba 236.f. člena)

V trenutno veljavnem 236.f členu ZIKS-1 so v prvem odstavku taksativno naštet primeri, kdaj mora pravosodni policist opravi osebni pregled obsojenca. Ena izmed situacij je tudi ob prihodu obsojenca iz zunajzavodskih ugodnosti in namenskih izhodov brez spremstva pravosodnih policistov, razen če ta kazen prestaja v dislociranem polodprtem ali odprtem oddelku. Poudariti velja, da so obsojenci, ki so jim podeljene zunajzavodske ugodnosti (obisk zunaj zavoda, prost izhod iz zavoda in delna ali popolna izraba letnega dopusta ali letnega počitka zunaj zavoda) oziroma na namenske izhode odhajajo sami brez spremstva pravosodnih policistov osebno toliko urejeni (ne glede na režim prestajanja kazni zapora), da jim je mogoče zaupati, da teh bonitet ne bodo zlorabili za nedovoljene aktivnosti (npr. vnos nedovoljenih stvari oziroma snovi v zavod ob povratku iz zunajzavodskih ugodnosti oziroma namenskih izhodov). Imajo pa pravosodni policisti na podlagi pete alineje prvega odstavka 236.f člena pooblastilo, da osebni pregled obsojenca opravijo vselej, kadar obstaja sum, da ta pri sebi skriva nedovoljene stvari in teh stvari z varnostnim pregledom ni mogoče ugotoviti, za kar sicer potrebujejo pisno odredbo vodje oddelka za varnost zavoda (peti odstavek citiranega člena). Vsled navedenega ni potrebe, da se osebni pregledi (in to brez pisne odredbe) opravijo tudi ob prihodu obsojenca iz zunajzavodskih ugodnosti in namenskih izhodov brez spremstva pravosodnih policistov, razen če ta kazen prestaja v dislociranem polodprtem ali odprtem oddelku (dislociranih polodprtih oddelkov zavodi niti nimajo, milejši (polodprti) režim se izvaja znotraj zaprtih delov zavodov). Zasledovani cilj izvajanja osebnih pregledov oziroma zagotavlja pogojev ohranjanja in krepitve ustreznega nivoja varnosti v zaporih, pri čemer je pomembno tudi, da gre pri postopku osebnega pregleda za invazivnejši poseg v zasebnost obsojene osebe, je mogoče doseči tudi z izvajanjem osebnih pregledov v situacijah, ki so opisane v prvi, tretji, četrti in peti alineji citirane določbe. Nenazadnje Standardi pravil Združenih narodov za ravnanje z zaporniki v 50. členu določajo, da morajo biti zakoni in drugi predpisi, ki urejajo preglede zapornikov in celic, v skladu z obveznostmi po mednarodnem pravu in morajo upoštevati mednarodne standarde in normative ob upoštevanju, da mora biti v zaporu zagotovljena varnost, pregled pa se mora izvajati na način, ki je spoštljiv do človeškega dostojanstva in zasebnosti osebe, ki je preiskovana in ob upoštevanju načel sorazmernosti, zakonitosti in nujnosti. Mednarodni standardi in priporočila poudarjajo, da so glede na težo posega v zasebnost posameznika, osebni pregledi zaprtih oseb lahko uporabljeni kot skrajno sredstvo in to le, če je nujno potrebno, da se ohrani red in varnost v zaporu in če so sorazmerni glede na njihov namen. Ogrožanje varnosti in reda mora biti realno in precejšnje, da se prepreči opravljanje sistematičnih in rutinskih pregledov, presoja

potrebnosti za opravo osebnega pregleda pa mora biti opravljena individualno ali na podlagi zelo ustrezno izkazanega suma.

S predlagano spremembo (črtanje druge alineje) se tako zasleduje cilj, da bodo osebni pregledi zaprtih oseb tudi zakonsko (ne samo na izvedbeni ravni) uporabljeni kot skrajno sredstvo in to le, če je to nujno potrebno, da se ohrani red in varnost v zaporu in če so sorazmerni glede na njihov namen.

K 37. členu (sprememba 236.g. člena)

S predlagano spremembo prvega odstavka 236. člena ZIKS-1 se pristojnost za prvo odstranitev obsojenca iz bivalnega ali drugih prostorov in namestitev v posebni prostor prenaša s pravosodnega policista na pravosodnega policista, ki vodi izmeno, torej na operativnega vodjo izmene. V praksi skorajda ni bilo primera, da bi se ob izkazanih razlogih za namestitev obsojenca v posebni prostor odločil pravosodni policist sam in ne operativni vodja izmene.

V praksi se je izkazalo tudi, da direktor zavoda, ki mora na podlagi trenutno veljavnega drugega odstavka citiranega člena za nadaljnjo namestitev (po 12-tih urah) vodji izmene podati soglasje, dejanskega vpogleda v (izredno) situacijo nima (na kraju samem ponavadi niti ni prisoten) in soglasje podaja na osnovi informacij, ki mu jih operativni vodja sporoča (v večini primerov po telefonu) in ne na podlagi lastnih ugotovitev. Po predlogu spremenjenega drugega odstavka citiranega člena soglasje direktorja zavoda za vsa podaljšanja namestitve obsojenca v posebnem prostoru ni več potrebno.

Obsojenca, ki je odstranjen v poseben prostor, pravosodni policisti posebej nadzorujejo ter skrbijo za njegovo varnost in zdravje (nadzor izvaja oseba istega spola). Glede na zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov, je v spremenjenem predlogu tretjega odstavka določeno opredeljeno oziroma dana pravna podlaga za izvajanje nadzora preko videonadzornih kamer, če te možnosti ni, pa je obsojenec posebej nadzorovan (fizično) s strani pravosodnih policistov. V spremenjenem tretjem odstavku je določeno opredeljeno tudi, da vodja izmene pravosodnih policistov, če se pri nadzorovanju obsojenca ugotovi, da razlogi niso več podani, odredi, da se ga namesti nazaj v bivalni prostor.

V predlogu novega četrtega odstavka je urejena pristojnost za odločanje, ki je, kot obrazloženo že zgoraj, v celoti dana vodji izmene pravosodnih policistov. Ker gre za ukrep zagotavljanja varnosti, reda in discipline, s katerim ni mogoče odlašati, je določeno tudi, da pritožba zoper odločbo (vsakokratno odločbo za 12 ur) ne zadrži izvršitve odločitve.

K 38. členu (sprememba 247. člena)

Veljavni tretji odstavek 37. člena ZIKS-1 določa, da obsojencem, ki so vključeni v delovno terapijo iz 15. člena tega zakona, pripada plačilo za delo pri delovni terapiji, in sicer po kriterijih in merilih, ki jih predpiše minister, pristojen za pravosodje, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo, medtem ko drugi odstavek 54. člena ZIKS-1 določa, da količnike za določitev osnovnih plačil ter kriterije in merila za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela predpiše minister, pristojen za pravosodje. Glede na to, da je za izdajo podzakonskega akta o plačilu za delo obsojencev pristojen minister za pravosodje in soglasje ministra, pristojnega za delo ni potrebno, se na enak način določa tudi pristojnost za plačilo za delo obsojencev v delovni terapiji. Glede na navedeno se predlaga črtanje soglasja ministra pristojnega za delo za sprejem podzakonskega akta.

K 39. členu (sprememba 250.a člena)

S predlogom dopolnitve drugega odstavka 250.a člena zakona se ureja pravna podlaga za določitev matične številke in vpis pravne osebe v Poslovni register Slovenije. Določitev matične številke je potrebna, ker je to obvezen podatek, ki se za pravne osebe vpisuje v kazenske evidence, tuje pravne osebe pa takšne številke v Sloveniji nimajo nujno določene.

Predlog spremembe osmega odstavka sledi spremembi 84. člena Kazenskega zakonika in sicer Zakon o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (KZ-1I) v drugem odstavku 84. člena več ne predvideva, da gre z zakonom določeno zahtevo ustanov, društev itd., ker Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja tega v praksi ni nikoli določil. Iz namena zakonodajalca in smisla določbe izhaja, da dikcija »ustanove ali društva« razumljivo zajema tudi vrtce in šole ter vse druge institucije, ki so jim mladoletne osebe zaupane v učenje, vzgojo, varstvo ali oskrbo. Glede na to, da področna zakonodaja s področja vzgoje in izobraževanja (na primer ZOFVI) določa zavod kot organizacijsko obliko vrtcev in šol ter oblik vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, se je zaradi jasnosti taka navedba vnesla tudi v drugi odstavek 84. člena KZ-1. Glede na spremembo KZ-1 je potrebna tudi sprememba ZIKS-1.

K 40. členu (prehodna določba)

Posebej je urejeno, da se že začeti postopki, ki jih je treba izpeljati bodisi po uradni dolžnosti bodisi na predlog (zahtevo) obsojencev pred začetkom uporabe tega zakona, nadaljujejo in dokončajo po dosedanjih predpisih.

K 41. členu (prehodna določba)

Skladno s spremembami in dopolnitvami tega zakona bo potrebno uskladiti pripadajoče podzakonske akte oziroma druge izvedbene akte v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

K 42. členu prehodna določba)

Ne glede na določbo, da je treba podzakonske akte uskladiti v roku šestih mesecev od uveljavitve zakona, se za sprejetje kadrovskih standardov in normativov iz četrtega odstavka 214. člena zaradi obsežnosti predpisa, določa daljši rok, to je najpozneje do 1. januarja 2025.

K 43. členu

Do uskladitve podzakonskih aktov skladno s tem zakonom se bodo smiselno uporabljale določbe podzakonskih aktov, izdanih po veljavnem zakonu, če niso v nasprotju z določbami tega zakona.

K 44. členu

Določba 12. člena tega zakona, ki določa, da pomoč pravosodnim policistom pri privedbah zaprtih oseb na sodišča lahko izjemoma nudi policija, se uporablja do ureditve kadrovske situacije v upravi, vendar največ do 31. decembra 2027.

K 45. členu

Določen je rok za uveljavitev, ki sovpada s trenutkom začetka uporabe tega zakona. Uveljavitev je določena na 15. dan po objavi akta v Uradnem listu RS, kajti od tega dne dalje bo mogoče izdati potrebne podzakonske akte in ustrezno prilagoditi notranje akte.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

9. člen

Republika Slovenija zagotavlja iz proračuna sredstva za:

- izvrševanje kazenskih sankcij,
- financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti na področju penologije,
- za zaposlovanje zaprtih oseb.

12.a člen

(1) S sodbo ali s posebnim sklepom, s katerim sodišče, pod pogoji iz kazenskega zakonika in po postopku iz zakona, ki ureja kazenski postopek, dopusti izvršitev kazni zapor s hišnim zaporom in odredi ali spremeni način njegovega izvrševanja, se v okviru pravil o izvrševanju hišnega zapor določijo:

- naslov stavbe in po potrebi tudi natančen opis posameznega dela stavbe v katerem obsojenec stalno ali začasno prebiva oziroma javnega zavoda za zdravljenje ali oskrbo, v katerem je obsojenec nameščen in v katerem se izvršuje hišni zapor,
- način izvrševanja probacijske naloge in obveznosti obsojenca pri tem,
- izjeme od prepovedi oddaljevanja od stavbe, kadar je to neizogibno potrebno, da si obsojenec zagotovi najnujnejše življenjske potrebščine ali zdravstveno pomoč, ali za opravljanje dela,
- osebna imena, rojstni datumi in naslovi posameznikov, s katerimi obsojenec ne prebiva oziroma ga ne zdravijo ali oskrbujejo in s katerimi so mu stiki prepovedani ali omejeni,
- način seznanitve teh oseb s prepovedjo ali omejitvijo stikov in način, po katerem te osebe lahko obvestijo pristojne organe o morebitnih kršitvah prepovedi.

(2) Sodišče pošlje sodbo oziroma poseben sklep o načinu izvršitve hišnega zapor in sklep o spremembi načina njegovega izvrševanja iz prejšnjega odstavka obsojencu, zavodu za prestajanje kazni, v katerega bi bil obsojenec sicer napoten po določbah tega zakona ter centralni enoti, pristojni po zakonu, ki ureja probacijo (v nadaljnjem besedilu: centralna probacijska enota).

(3) Izvrševanje hišnega zapor nadzoruje probacijska enota, pristojna po zakonu, ki ureja probacijo (v nadaljnjem besedilu: pristojna probacijska enota). Pristojna

probacijska enota o morebitnih kršitvah hišnega zavora brez odlašanja obvesti sodišče in zavod, v katerega bi bil obsojenec sicer napoten na prenehanje kazni zavora.

(4) Pristojna probacijska enota določi način izvrševanja izjem iz tretje alineje prvega odstavka tega člena in način, po katerem osebe, ki jih obsojenec obiskuje v okviru dovoljenega oddaljevanja od stavbe, obveščajo pristojno probacijsko enoto o obiskih obsojenca, o izvajanju delovne obveznosti in drugih okoliščinah, povezanih z dovoljenim oddaljevanjem obsojenca od stavbe.

18. člen

(1) Obsojenca, ki je na prostosti, pozove na prenehanje kazni zavora okrožno sodišče, na območju katerega je sodišče izdalo sodbo na prvi stopnji, takoj, najpozneje pa v osmih dneh po prejemu izvršljive odločbe.

(2) Osebo, ki ji je odrejen nadomestni zavor, pozove na prenehanje nadomestnega zavora sodišče, ki je po določbah zakona, ki ureja prekrške, pristojno za odreditev nadomestnega zavora.

(3) Sodišče iz prvega in drugega odstavka tega člena posreduje nalog za izvršitev kazni oziroma nalog za izvršitev nadomestnega zavor zavodu, v katerega je obsojenec napoten, hkrati s pozivom na prenehanje kazni oziroma nadomestnega zavor obsojencu. Nalogu za izvršitev kazni sodišče priloži kopijo odločbe, ki naj se izvrši, ter psihološko izvedeniško mnenje, psihiatrično izvedeniško mnenje in socialno poročilo o obsojencu, če jih sodišče ima.

(4) Sodišče iz prvega odstavka opremi nalog za izvršitev kazni zavor tudi s kontaktnimi podatki oškodovanca iz 34.a člena tega zakona in podatki o zahtevi oškodovanca, da se ga obvesti o pobegu in izpustitvi pripornika, če je oškodovanec v predkazenskem ali kazenskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek, takšno zahtevo podal in je bilo zahtevi ugodeno ter oškodovanec odločitve o obveščanju ni spremenil.

(5) Obsojenca, ki je v priporu, in obsojenca, ki je že na prenehanju kazni, pa je bil ponovno obsojen, razporedi na prenehanje kazni okrožno sodišče iz prvega odstavka tega člena.

(6) Sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, ukrene vse potrebno, da se najde obsojenec, ki je neznanega prebivališča.

(7) Pri odločitvi o tem, v kateri zavod pošlje obsojenca, sodišče upošteva spol, starost, vrsto in višino izrečene kazni ter pri zaščitnih osebah po zakonu, ki ureja zaščito prič, tudi ukrepe v programu zaščite.

20.a člen

(1) Če v tem zakonu ni drugače določeno, sodišče v pozivu na prestajanje hišnega zapora obsojencu odredi, da se na dan, ki ga določi za dan nastopa hišnega zapora, zgloasi v zavodu, v katerega bi bil sicer po tem zakonu napoten na prestajanje kazni zapora, pri čemer se kot dolžina izrečene kazni upošteva dolžina hišnega zapora.

(2) Obsojenec se mora na dan, ki je določen za nastop hišnega zapora, med uradnimi urami zgloasiti v zavodu, ki je naveden v pozivu na prestajanje kazni hišnega zapora iz prejšnjega odstavka.

(3) Dan, ko se je obsojenec zgloasil v zavodu v skladu s prejšnjim odstavkom, se šteje za dan nastopa in začetek prestajanja hišnega zapora.

(4) Če obsojenec določenega dne ne nastopi kazni hišnega zapora, sodišče, ki je obsojenca pozvalo na prestajanje kazni, po prejemu obvestila zavoda o tem obvesti sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji. Sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, po prejemu obvestila opravi ustrezne poizvedbe o razlogih, zaradi katerih obsojenec ni nastopil hišnega zapora in odloči, ali naj se kazen izvrši s hišnim zaporom ali v zavodu.

(5) Če sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, ugotovi, da obsojenec hišnega zapora ni nastopil iz opravičenih razlogov, o tem obvesti sodišče, ki je obsojenca pozvalo na prestajanje kazni, da obsojenca ponovno pozove na prestajanje hišnega zapora.

(6) Če sodišče, ki je izdalo sodbo na prvi stopnji, ugotovi, da obsojenec hišnega zapora ni nastopil brez opravičenih razlogov in da zaradi tega niso več podani pogoji za izvršitev kazni s hišnim zaporom, odloči, da se kazen zapora izvrši v zavodu, če posebne okoliščine kažejo na nevarnost, da bi obsojenec pobegnil, pa hkrati odredi takojšnjo privedbo obsojenca v zavod in o tem obvesti zavod in sodišče, ki je obsojenca pozvalo na prestajanje kazni.

(7) Pritožba obsojenca zoper sklep o izvršitvi izrečene kazni zapora v zavodu ne zadrži izvršitve privedbe in začetka prestajanja kazni v zavodu.

(8) Glede drugih vprašanj v zvezi s pozivom obsojenca na prestajanje hišnega zapora, prekinitve in odložitve izvršitve ter za nastop hišnega zapora se smiselno uporabljajo določbe od 18. do 28. člena in 82. člena tega zakona.

29.a člen

(1) Ob zgloasitvi obsojenca zaradi prestajanja hišnega zapora je treba ugotoviti njegovo istovetnost, ga fotografirati in ga seznaniti z njegovimi pravicami in dolžnostmi. Obsojencu se v primeru dvoma o njegovi istovetnosti oziroma za izvrševanje čezmejnega ali mednarodnega sodelovanja odvzamejo tudi njegovi prstni odtisi obeh rok, kar odredi direktor zavoda oziroma od njega pooblaščen oseb.

(2) Zavod obsojenca iz prejšnjega odstavka vpiše v matično knjigo, centralno evidenco o osebah na prestajanju kazni zapora, zanj odpre osebni list in v njem poleg osebnih podatkov po tem zakonu zapiše nastop in predviden iztek hišnega zapora in o tem obvesti sodišče in pristojno probacijsko enoto.

(3) Po opravljenih dejanjih iz prejšnjih odstavkov zavod napoti obsojenca v stavbo ali posamezni del stavbe, kjer se po sodni odločbi izvršuje hišni zapor.

(4) Za namene izvršitve kazni zavod za obsojenca, ki prestaja hišni zapor, upravlja zbirke osebnih podatkov iz 31., 32., 33., 34., 34.a, 35., 37., 38., 39. in 40. člena tega zakona. Osebnostne podatke obsojencev v hišnem zaporu zavod obdeluje ločeno od osebnih podatkov drugih obsojencev.

30.b člen

(1) Zavod, v katerem obsojenec prestaja kazen, obvešča oškodovanca o izhodih obsojenca iz zavoda, o njegovem odpustu oziroma pobegu, če oškodovanec to zahteva.

(2) Oškodovanec vloži zahtevo za obveščanje pri Generalnem uradu.

(3) Šteje se, da je oškodovanec vložil zahtevo za obveščanje iz prejšnjega odstavka, če je možnost obveščanja o izpustitvi in pobegu pripornika koristil v predkazenskem ali kazenskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek, in je bilo njegovi zahtevi ugodeno ter oškodovanec odločitve o obveščanju ni spremenil.

(4) Sodišče v roku osmih dni po prejemu obvestila, da je obsojenec nastopil kazen zapora, obvesti oškodovanca, ki ni vložil zahteve za obveščanje po prejšnjem odstavku, o možnosti obveščanja iz prvega odstavka tega člena.

(5) Zavod si prizadeva z oškodovancem doseči dogovor o obsegu obveščanja in pri tem upošteva naravo in težo kaznivega dejanja, osebno varnost oškodovanca zaradi možnega maščevanja obsojenca, ter navedbe obsojenca in oškodovanca o tveganju, da bi jima lahko zaradi obveščanja nastala škoda.

(6) O pobegu oziroma odpustu obsojenca zavod oškodovanca obvesti takoj, ko je to mogoče, najpozneje pa v roku 24 ur od nastanka razloga za obvestilo.

(7) Na zahtevo oškodovanca se po tem členu obvešča tudi pristojni center.

(8) Za pobeg po tem členu se štejejo okoliščine, ko je za obsojenca izdana tiralica.

(9) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za obveščanje o izhodih, o odpustu in pobegu mladoletnika ali osebe, zoper katero se izvršuje varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu.

(10) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za obveščanje o izhodih, o odpustu in pobegu obsojenca iz hišnega zapora.

34. člen

(1) Podatki o ožjih družinskih članih obsojenca obsegajo:

- podatke, ki se nanašajo na družinsko razmerje,
- število družinskih članov,
- osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča ter starost družinskih članov,
- podatke o preskrbljenosti družinskih članov in
- telefonske številke.

- (2) Podatki o osebah, s katerimi ima obsojenec dovoljene stike, obsegajo:
- osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča teh oseb in
 - telefonske številke.

34.a člen

Podatki o oškodovancu in o njegovem zakonitem zastopniku, kadar je oškodovanec mladoleten, iz 30.b člena obsegajo:

- ime in priimek, naslov, na katerega želi prejemati obvestila oziroma drugi kontaktni podatki in
- podatki o prošnji za obveščanje.

76. člen

(1) Obsojenec v zaprtem režimu sme sprejeti štiri pošiljke s hrano na leto, eno pošiljko s perilom in z osebnimi predmeti na mesec ter neomejeno število pošilk s časopisi, revijami oziroma knjigami.

(2) Obsojenec v polodprtem režimu sme sprejeti štiri pošiljke s hrano na leto, eno pošiljko s perilom in z osebnimi predmeti na teden ter neomejeno število pošilk s časopisi, revijami oziroma knjigami.

(3) Obsojenci v odprtem režimu lahko brez omejitev sprejemajo pošiljke s hrano, perilom, z osebnimi predmeti in s časopisi oziroma knjigami.

(4) Ob zaostrenih varnostnih razmerah ali dogodkih lahko direktor zavoda začasno, vendar ne za več kot 14 dni, omeji prejetje pošilk s hrano, perilom in z osebnimi predmeti in s časopisi oziroma knjigami.

(5) Zavod vodi evidenco pošilk, ki jih prejme obsojenec.

82. člen

(1) Na prošnjo obsojenca, ali z njegovo privolitvijo na prošnjo njegovih ožjih družinskih članov, rejnika in skrbnika lahko direktor zavoda, kadar za to ne obstajajo varnostni zadržki, prekine prestajanje kazni zapora:

1. če obsojencu zavod zaradi njegove hude bolezni, poškodbe ali potrebnega zdravljenja, ki ni bolnišnično zdravljenje, ne more zagotoviti potrebne zdravstvene oskrbe;
2. če obsojenec brez tuje pomoči ni sposoben opravljati vsaj ene od osnovnih življenjskih potreb v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavod pa mu te pomoči ne more zagotoviti;
3. če v njegovi ožji družini kdo umre ali je huje bolan in je nujno potrebna obsojenčeva pomoč;
4. če mu je potrebna prekinitev, da bi lahko opravil neodložljiva poljska ali sezonska dela ali dela, ki jih je povzročila naravna nesreča ali kakšna druga nesreča, pa v svoji družini nima za delo drugih sposobnih članov;
5. če je prekinitev potrebna, da obsojenec poskrbi za varstvo in vzgojo otrok ali v primerih, ko bi se lahko bistveno poslabšale bivanjske razmere njegove družine, o čemer da mnenje pristojni center, na območju katerega prebiva obsojenčeva družina;

6. če so skupaj z obsojencem obsojeni njegov zakonec oziroma oseba, ki z obsojencem živi v življenjski skupnosti, ki je po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolni partnerski skupnosti po zakonu, ki ureja registracijo istospolne partnerske skupnosti, ali drugi člani skupnega gospodinjstva, ali že prestajajo kazen in bi bilo ogroženo preživljanje starih, bolnih ali mladoletnih družinskih članov, če bi vsi obsojeni hkrati prestajali kazen zapora;
7. če ima obsojenka otroka, ki še ni star eno leto, ali če je obsojenka noseča in do poroda ni ostalo več kot pet mesecev, ali če ima otroka, ki še ni star dve leti, in zahtevajo posebni zdravstveni, socialni ali drugi razlogi, da sama skrbi zanj.

(2) Pri presoji varnostnega zadržka se upoštevajo vse okoliščine, ki bi lahko vplivale na zlorabo prekinitve prestajanja kazni zapora, kot so: osebnost obsojenca, njegova varnostna ocena, nevarnost izmikanja nadaljnjemu prestajanju kazni, delež prestane kazni, vrsta in način storitve kaznivega dejanja, odziv okolja, kjer je bilo kaznivo dejanje storjeno, zlasti oškodovancev, način nastopa kazni in mogoči odprti kazenski postopki.

(3) Kazen zapora se iz razloga po 1., 5., 6. in 7. točki prejšnjega odstavka lahko prekine tudi po uradni dolžnosti.

(4) Če je obsojencu, ki že prestaja kazen zapora, odrejen pripor ali mu je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu, se prekine prestajanje kazni zapora po uradni dolžnosti. Direktor zavoda po uradni dolžnosti obsojencu prekine prestajanje kazni zapora tudi, če je to nujno potrebno zaradi zaostrenih varnostnih razmer.

(5) Odločba o prekinitvi se izda za čas trajanja razloga iz prvega odstavka tega člena. Čas prekinitve se ne všteje v prestajanje kazni. V primeru iz 1. točke prvega odstavka tega člena je obsojenec dolžan vsak mesec predložiti zavodu novo zdravniško potrdilo o izpolnjevanju razlogov iz te točke. Potrdilo mora biti izdano na obrazcu, določenem v tretjem odstavku 24. člena tega zakona, in vsebovati navedbo, da se izdaja za namen vložitve prošnje za prekinitev oziroma podaljšanje prekinitve izvrševanja kazni zapora, in opis razlogov, ki narekujejo nujnost prekinitve prestajanja kazni zaradi zdravljenja.

(6) Če se med trajanjem prekinitve kazni ugotovi, da so prenehali razlogi, zaradi katerih je bila prekinitev dovoljena, ali če obsojenec prekinitev kazni zlorabi, pokliče direktor zavoda obsojenca takoj na prestajanje kazni, ne glede na rok, do katerega mu je bila prekinitev dovoljena. Direktor zavoda v treh delovnih dneh od ugotovitve, da so prenehali razlogi za prekinitev, izda odločbo o nadaljevanju prestajanja kazni. Obsojenec se lahko med prekinitvijo kadarkoli vrne na prestajanje kazni.

(7) Zoper odločbo iz prvega, drugega, tretjega in petega odstavka tega člena je dovoljena pritožba, ki ne zadrži njene izvršitve. Generalni direktor odloči o pritožbi v treh delovnih dneh. Pred izdajo odločbe iz razlogov po 1. točki prvega odstavka tega člena lahko direktor zavoda v primeru suma zlorabe ali dvoma o zagotovljenosti ustrezne zdravstvene oskrbe v zavodu pridobi mnenje zdravstvene komisije iz tretjega odstavka 25. člena tega zakona, ki mnenje na podlagi posredovane dokumentacije izda najpozneje v desetih delovnih dneh od prejema zahteve direktorja zavoda, razen v primeru prekinitve prestajanja kazni zapora iz razloga zaostrenih varnostnih razmer.

(8) Če je bila prošnja obsojenca za prekinitev zavrnjena, direktor zavoda o ponovni prošnji za prekinitev iz istega razloga in ob nespremenjenem dejanskem stanju vsebinsko odloča po preteku šestih mesecev od dneva dokončnosti odločbe.

(9) Zavod o prekinitvi prestajanja kazni zapora obvesti pristojni center.

82.a člen

(1) Privedbo obsojenca na pristojno sodišče ali k pristojnemu državnemu tožilstvu se sme opraviti, če je to potrebno zaradi izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka in na podlagi pisnega naloga ter na stroške pristojnega sodišča oziroma državnega tožilstva.

(2) Privedbo obsojenca, ki prestaja kazen zapora v zavodu za prestajanje kazni zapora, opravijo pravosodni policisti. Privedbo obsojenca, ki prestaja hišni zapor, opravi policija.

105. člen

(1) O pogojnem odpustu obsojencev odloča komisija za pogojni odpust (v nadaljnjem besedilu: komisija).

(2) Predsednika, njegovega namestnika in člane komisije ter njihove namestnike imenuje minister, pristojen za pravosodje, izmed vrhovnih ali višjih sodnikov, vrhovnih ali višjih državnih tožilcev in delavcev ministrstva, pristojnega za pravosodje.

(3) Komisija odloča v sestavi treh članov.

(4) Komisijo skliče predsednik oziroma njegov namestnik, ki mora paziti, da so v komisiji zastopani predstavniki vseh organov iz drugega odstavka tega člena.

(5) Strokovno delo za komisijo opravlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

106. člen

(1) Komisija odloča o pogojnem odpustu na prošnjo obsojenca ali z njegovo pisno privolitvijo na prošnjo njegovih ožjih družinskih članov, rejnika ali skrbnika, ali na predlog direktorja zavoda. Prošnja za pogojni odpust se vloži pri zavodu.

(2) Prošnja in predlog iz prejšnjega odstavka morata biti obrazložena. Obrazložitev obsega navedbo razlogov, na podlagi katerih lahko komisija utemeljeno pričakuje, da obsojenec ne bo ponavljal kaznivih dejanj, zlasti pa se opišejo odnos obsojenca do kaznivega dejanja in morebitnega oškodovanca, vedenje med prestajanjem kazni in uspeh pri morebitnem zdravljenju odvisnosti, ter pogoji za vključitev v življenje na prostosti.

(3) Komisija zaseda na rednih in dopisnih sejah.

(4) Komisija zaseda na rednih sejah najmanj trikrat na leto. Predsednik komisije obvesti zavode o datumu seje najmanj 45 dni pred predvidenim datumom zasedanja. Zavod obvesti o datumu seje obsojenca nemudoma po prejemu obvestila. Zavod pripravi poročilo, v katerem opredeli razloge in poda oceno glede ponovitvene

nevarnosti obsojenca, ter poda predlog glede rešitve prošnje za pogojni odpust. Zavod vroči poročilo obsojencu ter mu da v podpis povratnico, iz katere je razvidno, da mu je bilo poročilo vročeno. Zavod pošlje prošnjo oziroma predlog direktorja zavoda s poročilom in povratnico komisiji najpozneje 15 dni pred predvidenim datumom seje komisije.

(5) Na dopisnih sejah odloča komisija kadar:

- odloča o zadevah, ko je zaradi novonastalih okoliščin in dejstev treba spremeniti prvotno odločitev,
- se prošnja ali predlog zavoda glede rešitve pogojnega odpusta, s katerim bi bil obsojenec pogojno odpuščen, nanaša na datum, ki bi nastopil med dvema rednima zasedanjema,
- ponovno odloča o prošnji obsojenca ali predlogu zavoda zaradi odprave odločbe v upravnem sporu,
- če se na redni seji odločitev odloži zaradi pridobitve novih podatkov ali
- če odloča o primerih iz 107.a člena tega zakona.

(6) Zaradi odločanja o pogojnem odpustu lahko zavod ali komisija brez soglasja obsojenca:

- pridobi podatke iz petega odstavka 250.a člena tega zakona;
- od sodišč pridobi podatek, ali zoper obsojenca teče kazenski ali pravdni postopek;
- od sodišč pridobi podatek o plačilu obveznosti po sodbi, po kateri prestaja kazen.

(7) Poleg razlogov iz katerih organ zavrže vlogo po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, komisija zavrže prošnjo iz prvega odstavka tega člena tudi iz naslednjih razlogov:

- če obsojenec vloge ni vložil pri pristojnem organu;
- če je prošnja ožjih družinskih članov, rejnika ali skrbnika vložena brez pisne privolitve obsojenca ali
- če ni obrazložena.

(8) Če komisija odloči o pogojnem odpustu z varstvenim nadzorstvom, hkrati s pošiljanjem odločbe osebam iz prvega odstavka tega člena, posreduje izvod odločbe tudi centralni probacijski enoti, ta pa nemudoma določi svetovalca pristojne probacijske enote, ki bo opravljal varstveno nadzorstvo v skladu z zakonom, ki ureja probacijo.

(9) Če zavod v času od odločitve komisije do datuma pogojnega odpusta obsojenca ugotovi, da so pri obsojencu nastala dejstva in okoliščine, zaradi katerih ocenjuje, da obsojenec ne bi bil pogojno odpuščen, o tem obvesti predsednika komisije, ki zadrži izvršitev odločbe do ponovnega odločanja komisije v skladu s prvo alinejo petega odstavka tega člena.

108. člen

(1) Direktor zavoda ima pravico potem, ko dobi mnenje strokovnih delavcev, predčasno odpustiti obsojenca, ki se ustrezno obnaša, si prizadeva pri delu in se aktivno udeležuje drugih koristnih dejavnosti ter je prestal dve tretjini kazni, vendar največ tri mesece pred iztekom kazni.

(2) Zoper odločbo direktorja iz tega člena in odločbo o predčasnem odpustu obsojenca iz hišnega zapora po zakonu, ki ureja probacijo, ni dovoljena pritožba.

109. člen

(1) Obsojenec se odpusti iz zavoda tisti dan, ko mu izteče kazen. Oseba, ki prestaja nadomestni zapor, se v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, odpusti na dan, ko se izteče število dni izrečenega nadomestnega zapora, na dan, ki ga sodišče določi s sklepom o ustavitvi izvrševanja nadomestnega zapora oziroma na dan, ki ga sodišče določi s sklepom o znižanju števila dni nadomestnega zapora.

(2) Če je zadnji dan prestajanja kazni nedelja, državni praznik ali dela prost dan, se obsojenec odpusti zadnji delovni dan pred tem dnem.

(3) Obsojenec, ki je odpuščen iz zavoda, ima pravico do brezplačne vozovnice do svojega prejšnjega prebivališča ali do kraja v državi, ki si ga izbere za novo stalno prebivališče; če je obsojenec tujec, ki nima prebivališča v državi, pa do mejnega prehoda. Stroške za vozovnico plača zavod, iz katerega je obsojenec odpuščen.

(4) Obsojencu, ki ob odpustu s prestajanja kazni brez svoje krivde nima sredstev, nudi zavod nujno potrebno obleko in obutev.

(5) Zavod o odpustu obsojenca obvesti pristojno sodišče in pristojni center.

109.a člen

(1) Obsojenec, ki je prestajal hišni zapor, se mora na dan, ko se mu izteče kazen, med uradnimi urami zglasiti v zavodu, v katerem se vodi njegov osebni list, zaradi ugotovitve in vpisa odpusta s prestajanja kazni.

(2) Zavod o odpustu obvesti sodišče in pristojno probacijsko enoto.

148. člen

(1) Varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu se izvaja v zdravstvenih zavodih, varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti pa v zdravstvenih zavodih ter pri pravnih in fizičnih osebah, ki izvajajo psihiatrično dejavnost na podlagi koncesije (v nadaljevanju: zdravstveni zavodi).

(2) Zdravstveni zavodi morajo za izvrševanje varnostnih ukrepov iz prejšnjega odstavka izpolnjevati pogoje, ki jih določajo predpisi, ki urejajo zdravstveno dejavnost in ta zakon.

(3) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje, na predlog zainteresiranega zdravstvenega zavoda in po predhodnem mnenju strokovne komisije iz tretjega odstavka 151. člena tega zakona odloča o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka in v Uradnem listu Republike Slovenije objavi seznam zdravstvenih zavodov, ki so na tej podlagi pridobili pravico izvrševati varnostne ukrepe iz prvega odstavka tega člena.

201. člen

(1) V Republiki Sloveniji se kazenske sankcije izvršujejo v okviru Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij kot organa v sestavi ministrstva, pristojnega za pravosodje.

(2) Upravo sestavljajo naslednje notranje organizacijske enote: Generalni urad, zavodi za prestajanje kazni zapora, ki imajo lahko dislocirane oddelke, in prevzgojni dom.

(3) V zavodih za prestajanje kazni zapora oziroma mladoletniškega zapora se izvršuje kazen zapora, mladoletniškega zapora ter kazni zapora, izrečene po drugih predpisih.

202. člen

(1) Uprava v okviru delovnega področja, določenega z zakonom, skrbi za celostno uveljavljanje pravic in obveznosti zaprtih oseb, za razvoj specifičnih, psiholoških, socialnih, pedagoških, socioloških ter drugih oblik in metod dela z zaprtimi osebami, za celostni razvoj in izvrševanje socialnega dela in postpenalne obravnave ter zdravstvenega varstva zaprtih oseb.

(2) Generalni urad opravlja naslednje naloge:

1. skrb za uniforme in drugo osebno opremo, oborožitev, tehnično in drugo opremo pravosodnih policistov,
2. skrb za razvoj sistemov varovanja zaprtih oseb,
3. odločanje na prvi in drugi stopnji v upravnem postopku, kadar je tako določeno z zakonom,
4. zbiranje in obdelovanje statističnih in drugih podatkov o izvrševanju kazenskih sankcij,
5. izvajanje internega nadzora nad vsemi področji dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu ter usmerjanje in usklajevanje njihovega dela,
6. predlaganje izboljšav na področju izvrševanja kazenskih sankcij in
7. opravljanje drugih nalog, določenih z zakonom.

(3) Zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojni dom opravljajo naslednje naloge:

1. neposredno izvrševanje kazni zapora, mladoletniškega zapora, zapora, odrejenega v postopku o prekršku, vzgojnega ukrepa oddaje mladoletnika v prevzgojni dom ter izvrševanje pripora v skladu z zakonom,
2. skrb za zakonitost dela in zagotavljanje ter varovanje človekovih pravic zaprtih oseb,
3. vodenje upravnih postopkov na prvi stopnji,
4. vodenje evidenc zaprtih oseb in zagotavljanje tajnosti podatkov, ki se zbirajo o zaprtih osebah,
5. izvajanje obravnave zaprtih oseb v skladu s sistemskimi usmeritvami na nivoju uprave,
6. izvajanje nalog na področju zdravstvenega varstva zaprtih oseb in
7. zagotavljanje materialnih pogojev za življenje zaprtih oseb.

(4) Pri opravljanju nalog iz drugega odstavka tega člena sodeluje Generalni urad z znanstvenimi organizacijami, strokovnimi društvi, nevladnimi organizacijami in drugimi zainteresiranimi organizacijami.

204. člen

(1) Zavode ustanavlja in odpravlja Vlada Republike Slovenije z uredbo.

(2) Notranja organizacija in sistemizacija delovnih mest v upravi je določena z aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

205. člen

(1) Delo uprave in Generalnega urada vodi generalni direktor.

(2) Generalnega direktorja nadomešča namestnik.

(3) Delo zavoda vodi direktor zavoda. Direktor zavoda je višji upravni delavec in je za svoje delo in za delo zavoda odgovoren generalnemu direktorju uprave.

214. člen

(1) Delavci uprave so delavci s posebnimi dolžnostmi in posebnimi pooblastili (v nadaljnjem besedilu: pooblaščené uradne osebe) in drugi delavci.

(2) Pooblaščené uradne osebe so delavci pravosodne varnostne policije (v nadaljnjem besedilu: pravosodni policisti), ki opravljajo naloge varovanja in nadzora, strokovni delavci, inštruktorji, generalni direktor, delavci uprave, ki opravljajo nadzor, direktorji zavodov, vodje oddelkov obsojencev, vodje dislociranih oddelkov zavodov ter direktor prevzgojnega doma.

(3) V aktu o sistemizaciji delovnih mestu se določi tista delovna mesta, na katerih delajo pooblaščené uradne osebe.

227.b člen

(1) Generalni direktor ali direktor zavoda lahko pravosodnemu policistu odredita delo preko polnega delovnega časa, pri čemer se časovna omejitev dnevnega, tedenskega in mesečnega delovnega časa preko polnega delovnega časa upošteva kot povprečna omejitev v obdobju štirih mesecev. Pri izračunu povprečja se ne upoštevata letni dopust in odsotnost z dela zaradi bolezni.

(2) S soglasjem pravosodnega policista se dnevna, tedenska in mesečna časovna omejitev delovnega časa lahko upošteva kot povprečna omejitev v obdobju, ki ne sme biti daljše od šestih mesecev.

231. člen

(1) Delovno razmerje pravosodnega policista v upravi lahko sklene oseba, ki poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, ki ureja javne uslužbenke, izpolnjuje še naslednje pogoje:

- je državljan Republike Slovenije;
- ima končano najmanj srednjo splošno oziroma srednjo strokovno izobrazbo;
- ima ustrezne psihofizične sposobnosti in ne uživa prepovedanih drog;
- je bil varnostno preverjen in zanj ne obstajajo varnostni zadržki.

(2) Psihofizične sposobnosti se določijo v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

(3) Uprava zbira podatke iz prvega odstavka tega člena neposredno od osebe, na katero se podatki nanašajo, z njeno pisno privolitvijo pa tudi od drugih oseb, organov in organizacij.

(4) Z osebo, za katero se z varnostnim preverjanjem ugotovi obstoj varnostnega zadržka, se delovno razmerje ne sklene. Za osebo, ki ne privoli v varnostno preverjanje, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za sklenitev delovnega razmerja.

(5) Če se varnostni zadržek ugotovi po sklenitvi delovnega razmerja, se pogodba o zaposlitvi razveljavi v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja javnih uslužbencev.

(6) Sklenitev delovnega razmerja za opravljanje nalog pravosodnega policista se izvede skladno z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, če ta zakon ne določa drugače.

231.a člen

(1) Oseba, ki sklene delovno razmerje za opravljanje nalog pravosodnega policista, mora biti zanesljiva in verodostojna.

(2) Šteje se, da oseba ni zanesljiva in verodostojna, če so podani varnostni zadržki.

(3) Varnostni zadržki so:

1. lažne navedbe v vprašalniku za varnostno preverjanje;
2. pravnomočna obsodba zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti;
3. pravnomočna odločba o storjenem prekršku zoper javni red in mir z elementi nasilja, prekršku v zvezi s proizvodnjo in prometom s prepovedanimi drogami ali prekršku v zvezi z orožjem;
4. odvisnost od alkohola, prepovedanih psihoaktivnih snovi ter drugih oblik odvisnosti, če ta pomeni tveganje za uspešno opravljanje dela;
5. bolezen ali duševne motnje, ki bi lahko ogrozile varno opravljanje nalog pravosodne varnostne policije;
6. odvzeta poslovna sposobnost;
7. ugovor vesti, če se nanaša na opravljanje del in nalog pravosodne varnostne policije.

(4) Če obstaja sum o obstoju varnostnega zadržka iz 4. ali 5. točke prejšnjega odstavka, se osebo napoti na zdravniški pregled k izvajalcu zdravstvenih storitev. Če se oseba pregleda iz neupravičenih razlogov ne udeleži, se šteje, da varnostni zadržek obstaja.

231.b člen

(1) Podatki, ki se smejo pridobivati v postopku varnostnega preverjanja, so:

1. osebno ime, vključno s prejšnjimi,
2. davčna številka,
3. datum in kraj rojstva,

4. državljanstvo oziroma državljanstva, vključno s prejšnjimi,
5. naslov prebivališča (stalnega in začasnega),
6. zakonski stan ali z njim izenačena skupnost in število otrok,
7. poklic in delo, ki ga opravlja ali ga je opravljal,
8. znanje o ravnanju z orožjem,
9. sedanji in prejšnji delodajalci ter njihovi naslovi,
10. pravnomočne sodbe zaradi kaznivih dejanj, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, ter sodbe in odločbe o prekrških,
11. kazenski postopki za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, in postopki o prekrških,
12. odvisnost od alkohola, prepovedanih drog oziroma druge odvisnosti,
13. bolezen ali duševne motnje, ki bi lahko ogrozile varno opravljanje nalog pravosodne varnostne policije,
14. disciplinske sankcije v zvezi z delom,
15. prejšnja varnostna preverjanja po tem zakonu ter
16. lastnosti in okoliščine iz življenja preverjane osebe zaradi katerih bi lahko bila izpostavljena izsiljevanju ali drugim oblikam pritiska.

(2) Med varnostnim preverjanjem se smejo zbirati le tisti podatki iz prejšnjega odstavka, ki so pomembni za odločitev o varnostnem zadržku.

(3) Samostojni podjetniki posamezniki, posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnosti, pravne osebe in državni organi, od katerih uprava med varnostnim preverjanjem zbira podatke iz prvega odstavka tega člena, morajo podatke brezplačno posredovati upravi najpozneje v 15 dneh od prejete zahteve.

(4) Osebe iz prejšnjega odstavka morajo obdelovati podatke v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, in z drugimi predpisi, ki urejajo zaupnost ali tajnost podatkov, preverjeni osebi pa niso dolžni sporočiti ali potrditi, da so bili podatki posredovani upravi. Preverjena oseba je s tem lahko seznanjena pet let po varnostnem preverjanju oziroma dve leti po prenehanju pogodbe o zaposlitvi.

232. člen

(1) Pravosodni policist mora v osemnajstih mesecih po sprejemu v delovno razmerje uspešno opraviti predpisano usposabljanje in zahtevan strokovni izpit. Program usposabljanja in program strokovnega izpita predpiše minister, pristojen za pravosodje.

(2) Po opravljenem izpitu iz prejšnjega odstavka mora pravosodni policist pred generalnim direktorjem dati prisego, ki se glasi:

»Slovesno prisegam, da bom pri izvajanju nalog varovanja in nadzora vestno, odgovorno, humano in zakonito izpolnjeval svoje naloge ter spoštoval človekove pravice in temeljne svoboščine.«.

(3) Pravosodni policist, ki je pridobil status pooblaščenega uradne osebe v drugem državnem organu, mora opraviti usposabljanje samo iz vsebin, ki jih program za pooblaščenega uradne osebe drugega državnega organa ne zajema. Zahtevane vsebine določi minister, pristojen za pravosodje.

(4) Po uspešno opravljenem strokovnem izpitu iz prvega odstavka tega člena mora pravosodni policist v delovnem razmerju ostati najmanj še dvakrat toliko časa, kot je trajalo usposabljanje.

(5) Pravosodni policist, ki mu delovno razmerje preneha po njegovi volji ali krivdi med usposabljanjem ali pred potekom roka iz prejšnjega odstavka, mora povrniti stroške usposabljanja.

233. člen

(1) Pravosodni policisti morajo biti strokovno in psihofizično usposobljeni za opravljanje svojih nalog.

(2) Generalni urad skrbi za načrtovanje in izvajanje usposabljanja ter zagotavlja pogoje za usposabljanje pravosodnih policistov.

(3) Usposabljanje poteka po programih, ki jih določi generalni direktor. Programi vključujejo seznanjanje s predpisi s področja izvrševanja kazenskih sankcij, usposabljanje za izvrševanje pooblastil pravosodnih policistov s praktičnim postopkom, tehnike obvladovanja oseb ter vaje v streljanju.

236. člen

(1) Pravosodni policist sme obsojenca odstraniti iz skupnih bivalnih in drugih prostorov in ga odvesti v poseben prostor, če je podan sum za obstoj vsaj enega od naslednjih razlogov:

- da je storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, ali če resno grozi, da bo storil tako kaznivo dejanje,
- da se pripravlja na beg ali upor,
- da kakorkoli ogroža sebe ali druge,
- da huje ovira druge pri delu, počitku ali razvedrilu,
- da namerno uničuje zavodski inventar.

(2) V posebnem prostoru sme obsojenec ostati največ 12 ur. Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od razlogov iz prejšnjega odstavka, lahko pravosodni policist, ki vodi izmeno, v soglasju z direktorjem zavoda odloči, da se obsojenec še nadalje namesti v poseben prostor, dokler za to obstajajo razlogi, vendar na podlagi posamezne odločbe ne več kot 12 ur. Namestitvev obsojenca v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur neprekinjeno.

(3) Obsojenec mora biti v posebnem prostoru posebej nadzorovan. Če v času nadzora pravosodni policist ugotovi, da ni več razlogov za namestitvev v posebnem prostoru, to sporoči pravosodnemu policistu, ki vodi izmeno, ki odloči o nadaljnjem bivanju obsojenca v posebnem prostoru. O namestitvi obsojenca v posebnem prostoru je treba takoj obvestiti zdravstveno osebje, ki odredi potrebne ukrepe za zavarovanje njegovega življenja in zdravja.

236.f člen

(1) Pravosodni policist opravi osebni pregled obsojenca:

- ob sprejemu na prestajanje kazni, razen ob sprejemu v dislocirani polodprti ali odprti oddelek,
- ob prihodu iz zunajzavodskih ugodnosti in namenskih izhodov brez spremstva pravosodnih policistov, razen če obsojenec kazni prestaja v dislociranem polodprtem ali odprtem oddelku,
- pred izvajanjem preizkusa prisotnosti nedovoljenih psihoaktivnih snovi,

- pred namestitvijo v poseben prostor in
- kadar obstaja sum, da obsojenec pri sebi skriva nedovoljene stvari in teh stvari z varnostnim pregledom ni mogoče ugotoviti.

(2) Pred začetkom osebne pregleda se obsojenec seznani z razlogi za pregled in s potekom pregleda.

(3) Pravosodni policist opravi osebni pregled obsojenca tako, da obsojencu ukaže, naj v pregled odda vse stvari in oblačila, ki jih ima na sebi, nato pregleda površino obsojenčevega telesa in obsojenčevo lasišče. Obsojencu se za čas osebne pregleda zagotovijo nadomestna oblačila.

(4) Osebni pregled obsojenca opravita dva pravosodna policista, ki sta istega spola kot obsojenec, brez navzočnosti drugih oseb. Če je izvedba osebne pregleda nujna, ker bi bilo odlašanje do prihoda drugega pravosodnega policista nevarno, izjemoma opravi osebni pregled en pravosodni policist.

(5) Pregled iz pete alineje prvega odstavka tega člena opravita pravosodna policista po pisni odredbi, ki jo izda vodja oddelka za varnost. Če je vodja oddelka za varnost odsoten in bi bilo odlašanje z osebnim pregledom do izdaje pisne odredbe vodje oddelka za varnost nevarno, pravosodna policista opravita pregled po ustni odredbi operativnega vodje.

(6) O osebne pregledu, ki ga je v skladu s tretjim odstavkom tega člena opravil en pravosodni policist, in o osebne pregledu, opravljenem po ustni odredbi iz prejšnjega odstavka, pravosodni policist takoj obvesti operativnega vodjo in mu odda poročilo o izvedenem osebne pregledu, v katerem opiše razloge za opravljen pregled, zlasti pa utemelji razlog za opravljanje pregleda brez navzočnosti drugega pravosodnega policista oziroma za izdajo ustne odredbe. Operativni vodja s poročilom seznani direktorja zavoda in vodjo oddelka za varnost.

(7) O osebne pregledih iz pete alineje prvega odstavka tega člena, pri katerih niso bile najdene nedovoljene stvari, vodja oddelka za varnost pisno poroča direktorju zavoda in v poročilu opiše okoliščine suma, ki je bil podlaga za opravljeni osebni pregled.

236.g člen

(1) Pravosodni policist opravi osebni pregled obiskovalca obsojenca, če po opravljenem varnostnem pregledu obstaja sum, da ima obiskovalec pri sebi nedovoljene stvari, ki jih ne izroči, in še nadalje izraža, da želi obiskati obsojenca.

(2) Osebni pregled iz tega člena opravi pravosodni policist po pisni odredbi direktorja zavoda. Če je izvedba pregleda za zagotovitev varnosti nujna, ker bi bilo odlašanje do izdaje pisne odredbe nevarno, opravi pravosodni policist pregled po pisni odredbi operativnega vodje.

(3) Pregled iz tega člena opravita dva pravosodna policista brez navzočnosti drugih oseb. Osebni pregled opravi pravosodni policist, ki je istega spola kot obiskovalec obsojenca.

(4) Pred začetkom pregleda pravosodni policist obiskovalca seznani z razlogom za pregled in s potekom pregleda.

(5) Pravosodni policist opravi osebni pregled obiskovalca tako, da pretipa vidno površino oblačil, ki jih ima oseba na sebi, ter obuvala, vrhnja oblačila in pokrivala, ki jih obiskovalec izroči v pregled. Pravosodni policist pregleda tudi hlačni pas, hlačne zavihke, podplate in lasišče obiskovalca.

(6) Direktor zavoda lahko izjemoma dovoli vnos nedovoljene stvari osebi iz tega člena, če oceni, da se s tem ne ogrožajo varnost, red in disciplina.

(7) Določbe tega člena se ne uporabljajo zoper delavce uprave ter druge uradne osebe državnih organov, sodišč in nadzornih organov, ki prihajajo v zavod v zvezi z opravljanjem nadzora.

247. člen

(1) Gospodarske dejavnosti uprave se organizirajo kot terapevtske in učne delavnice v tistih zavodih, kjer je to potrebno za izvajanje izobraževalnih in korektivnih dejavnosti obsojencev.

(2) Za delovanje terapevtskih in učnih delavnic se smiselno uporabljajo predpisi s področja izobraževanja.

(3) Obsojencem, ki so vključeni v delovno terapijo iz 15. člena tega zakona, pripada plačilo za delo pri delovni terapiji, in sicer po kriterijih in merilih, ki jih predpiše minister, pristojen za pravosodje, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo.

(4) Obsojenci iz prejšnjega odstavka imajo tudi pravico do letnega dopusta v višini in pod pogoji, ki jih določa ta zakon in na njegovi podlagi izdani predpisi o letnem dopustu obsojencev. Obsojencem je zagotovljena tudi pravica do 30-minutnega odmora med delovno terapijo, če traja poln delovni čas. Pravico do sorazmernega odmora med delovno terapijo imajo tudi obsojenci, če delovna terapija traja najmanj štiri ure dnevno.

250.a člen

(1) Ministrstvo upravlja kazensko evidenco, evidenco vzgojnih ukrepov in evidenco izbrisanih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (v nadaljnjem besedilu: kazenske evidence), skupno evidenco kazenskih točk v cestnem prometu in evidenco pravnomočnih sodb oziroma sklepov o prekrških (v nadaljnjem besedilu: evidence). V evidencah se obdelujejo: osebni podatki, vključno z enotno matično številko občana, o storilcih kaznivih dejanjih iz sodb ali drugih odločb sodišč, podatki o izrečenih kaznih, varnostnih ukrepih, pogojnih obsodbah, sodnih opominih, vzgojnih ukrepih in o obsodbah, s katerimi je bila storilec kaznivih dejanjih, o katerih se vodi kazenska evidenca, odpuščena kazen, o izrečenih sankcijah v postopku o prekršku ter o njihovih pravnih posledicah; poznejše spremembe podatkov o obsodbah, ki so bile vpisane v kazensko evidenco, pa tudi podatki o izvršeni kazni in razveljavitvi vpisa neupravičene obsodbe. Na podlagi enotne matične številke občana se iz Centralnega registra prebivalstva v kazensko evidenco vpiše veljaven podatek o osebnem imenu.

(2) Podatke za evidence iz prejšnjega odstavka posredujejo ministrstvu upravljavec Centralnega registra prebivalstva, državni organi, pristojni organi samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, ki obdelujejo podatke, ki so potrebni za točnost in ažurnost podatkov v kazenski evidenci. Ministrstvu se v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, zakonom, ki ureja splošni upravni

postopek, in zakonom, ki ureja davčni postopek, za izvajanje njegovih nalog in pooblastil iz prvega odstavka tega člena ter za namene zagotavljanje točnosti in posodobljenosti podatkov ob vpisu ali posredovanju podatkov iz evidence, omogoči neposreden elektronski dostop do Centralnega registra prebivalstva. Dostop se izvede z imenom in priimkom, enotno matično številko ali drugimi podatki, ki v povezavi z osebnim imenom zagotavljajo enoznačno identifikacijo osebe, o kateri se zahteva podatek ter opravilno številko zadeve in navedbo pravne podlage. Za potrebe vodenja kazenske evidence za pravne osebe se omogoči tudi elektronski dostop do centralnega registra aktivnih in izbrisanih pravnih oseb.

(3) V evidence iz prvega odstavka tega člena se vpisujejo naslednji podatki:

1. ime in priimek ter datum rojstva;
2. enotna matična številka oziroma matična številka pravne osebe;
3. kraj in država rojstva;
4. državljanstvo;
5. stalno oziroma začasno prebivališče;
6. naziv in naslov sodišča oziroma prekrškovnega organa, za tuje sodišče tudi ime države; številka in datum izreka odločbe sodišča prve stopnje oziroma prekrškovnega organa, datum izreka in pravnomočnosti odločbe organa druge stopnje;
7. zakonska označba kaznivega dejanja oziroma prekrška z navedbo člena, odstavka in točke, ki je bil uporabljen;
8. čas izvršitve kaznivega dejanja;
9. vrsta in višina izrečene kazenske sankcije oziroma sankcije za prekršek, ki se vpisuje v evidenco, z navedbo trajanja izrečene sankcije;
10. vse spremembe v zvezi z vpisanimi podatki, z navedbo organa, ki je izdal odločbo, in podatki o njej;
11. v evidenci kazenskih točk se obdelujejo tudi podatki o vozniskem dovoljenju ter podatek o času izvršitve prekrška.

(4) Za vzgojne ukrepe se upravlja posebna evidenca, v kateri se s smiselno uporabo določb drugega in prejšnjega odstavka obdelujejo osebni podatki o mladoletniku, podatki o izrečenih vzgojnih ukrepih in podatki o izvršenih vzgojnih ukrepih oziroma drugi podatki, ki se nanašajo na izvrševanje vzgojnih ukrepov.

(5) Podatki iz kazenske evidence se dajejo le za neizbrisane obsodbe sodišču, državnemu tožilstvu, policiji za potrebe kazenskih postopkov, ki tečejo zoper prej obsojeno osebo, organom, pristojnim za izvrševanje kazenskih sankcij, in pristojnim organom, ki sodelujejo v postopku za podelitev amnestije, pomilostitve ali za izbris obsodbe.

(6) Ministrstvo posreduje podatke iz kazenskih evidenc o neizbrisani obsodbi državnim organom, organom samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcem javnih pooblastil, na obrazloženo zahtevo pa tudi pravnim osebam in zasebnim delodajalcem, če še trajajo pravne posledice obsodbe ali varnostni ukrepi, in če imajo te osebe za prejem podatkov upravičen, na zakonu utemeljen interes. Državnim organom, organom samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcem javnih pooblastil se omogoči varen elektronski dostop do kazenskih evidenc tako, da lahko zahtevo posredujejo tudi v elektronski obliki, in v primeru, če oseba ni zabeležena v evidencah, takoj prejmejo sporočilo, da oseba ni vpisana v kazenskih evidencah. Če je oseba zabeležena, ministrstvo organu posreduje v elektronski obliki podatek iz kazenskih evidenc o neizbrisani obsodbi.

(7) Ministrstvo o izbrisu obsodbe iz kazenske evidence obvesti upravljavca evidence zaprtih oseb. Podatke se lahko uporabi samo za izbris podatkov o sodbi iz evidence iz 50. člena tega zakona, kar upravljavec te evidence izvede najpozneje v osmih dneh po prejetju podatka o izbrisani sodbi.

(8) Podatke iz kazenske evidence za kazniva dejanja po 170. do 173.a členu, po drugem odstavku 174. člena, po drugem odstavku 175. člena, ki je izvršeno proti mladoletni osebi, in po 176. členu Kazenskega zakonika (Uradni list Republike Slovenije, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16 in 27/17), vpiše ministrstvo na podlagi pravnomočne odločbe o izbrisu obsodbe iz kazenske evidence oziroma po izpolnitvi pogojev za izbris obsodbe iz kazenske evidence v evidenco izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost. Podatki iz evidence izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost se dajo na upravičeno, z zakonom določeno zahtevo ustanov, društev ali skupin, ki so jim otroci ali mladoletniki zaupani v učenje, vzgojo, varstvo ali v oskrbo.

(9) Posamezniku se sme na njegovo zahtevo brezplačno dati podatke o tem, da je bil oziroma da ni bil obsojen.

(10) Določbe o zakonski rehabilitaciji in izbrisu sodbe ter o sodni rehabilitaciji se smiselno uporabljajo tudi, kadar gre za sodbo, ki jo je državljanu Republike Slovenije izreklo tuje sodišče.

(11) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za sodbe, ki so jih državljanom Republike Slovenije in pravnim osebam s sedežem v Republiki Sloveniji izrekla tuja sodišča, določbe o posredovanju podatkov pa se uporabljajo tudi za državne organe, pravne osebe in delodajalce držav članic Evropske unije, če ni z zakonom določeno drugače.

VI. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

VII. PRILOGE